

De invloed van leesgesprekken op leesmotivatie en leesattitude

Anouk Overbeek
1887513

Groningen, 1 februari 2014

Conflict en coöperatie in mondelinge interactie (LNX019M10)
Semester 1, 2013-2014
Begeleider: Prof. dr. Kees de Glopper
MA Communicatie- en Informatiewetenschappen
Rijksuniversiteit Groningen

Samenvatting

Motivatie en attitude zijn belangrijke concepten bij leesontwikkeling. In dit onderzoek is getracht te achterhalen of leesgesprekken van invloed zijn op de intrinsieke leesmotivatie en de leesattitude van kinderen. 10 kinderen, die in de voorgaande maanden deelgenomen hebben aan een leesgesprek, hun leerkrachten en hun ouders hebben een vragenlijst ingevuld over de leesmotivatie en -attitude van vóór en ná het gesprek. Daarnaast zijn 4 van de kinderen geïnterviewd. Bij de helft van de kinderen werden veranderingen vastgesteld na het leesgesprek. Eén kind vertoonde zowel grote veranderingen in leesattitude als in leesmotivatie. Er wordt geconcludeerd dat leesgesprekken voor sommige kinderen van invloed zijn op de leesmotivatie en -attitude en voor andere niet.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	1
1.1 Leesmotivatie	2
1.2 Leesattitude	4
2. Methode	6
3. Resultaten.....	8
3.1 Resultaten per leerling	8
3.2 Overzicht veranderingen in leesmotivatie en leesattitude	12
4. Conclusie en discussie	14
Literatuur.....	16
Bijlage 1. Vragenlijst kinderen	18
Bijlage 2. Vragenlijst leerkrachten.....	21
Bijlage 3. Vragenlijst ouders	22
Bijlage 4. Resultaten vragenlijsten kinderen	23
Bijlage 5. Resultaten vragenlijsten leerkrachten.....	32
Bijlage 6. Resultaten vragenlijsten ouders	33
Bijlage 7. Analyse transcripten interviews	37

1. Inleiding

SLO, het nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling, is een project gestart waarin op de basisschool gesprekken met kinderen over lezen gevoerd worden, zogenaamde 'leesgesprekken'. De gesprekken hebben het doel erachter te komen wat kinderen vinden van, weten en te vertellen hebben over lezen. In de gesprekken worden kinderen aangemoedigd na te denken over hun lezen. Op de tafel liggen allerlei soorten boeken en de juf vraagt de kinderen welke ze kunnen lezen, welke ze leuk vinden, wat voor soort boeken het zijn et cetera.

Het project van leesgesprekken is nog in ontwikkeling, er wordt nog mee geëxperimenteerd. Naast individuele gesprekken hebben er bijvoorbeeld ook groepsgesprekken plaatsgevonden en gesprekken tussen leerlingen onderling. Ook hebben sommige kinderen een vervolggerek gehad. Na de eerste pilot kijkt SLO nu onder andere naar de manier waarop leesgesprekken georganiseerd kunnen worden om de gesprekken te optimaliseren. Er worden handreikingen ontwikkeld voor taalcoördinatoren en leerkrachten voor het voeren van leesgesprekken op school (SLO, 2013).

Leesgesprekken verschaffen veel informatie over het lezen van leerlingen. De informatie die de leerkracht opdoet en de eventuele ontdekkingen die de kinderen zelf doen naar aanleiding van de gesprekken zouden onder andere gevolgen kunnen hebben voor leesmotivatie en –attitude, welke belangrijke concepten zijn bij leesontwikkeling. Door de informatie zou een leerkracht anders te werk kunnen gaan in de les, maar zouden ook de leerlingen zelf anders kunnen gaan handelen.

We weten niet zeker of leesgesprekken daadwerkelijk van invloed zijn op motivatie en attitude. In dit onderzoek is getracht dit te achterhalen door niet alleen met kinderen te gaan praten en ze vragenlijsten in te laten vullen, maar ook de leerkrachten en de ouders erbij te betrekken. De onderzoeksvraag die in het onderzoek centraal staat luidt: "Zijn leesgesprekken van invloed op de intrinsieke leesmotivatie en de leesattitude van kinderen?"

De deelvragen in het onderzoek zijn:

- "Wat vertellen kinderen over hun motivatie en attitude van voor en na een leesgesprek?";
- "Wat vertellen leerkrachten over de motivatie en attitude van hun leerlingen van voor en na een leesgesprek?";
- "Wat vertellen de ouders over de motivatie en attitude van hun kind van voor en na een leesgesprek?".

Voorafgaand aan het onderzoek werd verwacht dat leesgesprekken daadwerkelijk invloed hebben op de leesmotivatie en –attitude van kinderen. De uitkomsten van het onderzoek zullen bijdragen aan de kennis over leesgesprekken en leesontwikkeling en zijn daarmee van nut voor de vakgebieden taalwetenschap en communicatie. Daarnaast kunnen de inzichten die het onderzoek verschaffen SLO wellicht helpen bij het verder inrichten van het leesgesprekkenproject.

1.1 Leesmotivatie

Motivatie wordt door Schunk, Pintrich en Meese (2008) omschreven als een proces waarbij een doelgerichte activiteit wordt gestart en volgehouden. Het wordt gezien als een proces, omdat motivatie niet observeerbaar is, maar afgeleid wordt uit activiteiten. Met doelgericht wordt bedoeld dat een bepaald doel de motor is voor de activiteit en daarmee de richting bepaalt. Onder activiteit wordt een fysieke of mentale activiteit verstaan waarmee het doel bereikt wordt. Het volhouden van de activiteit wordt ten slotte genoemd, omdat dat bepaalt of de doelen daadwerkelijk worden behaald.

In de literatuur wordt motivatie vaak opgedeeld in intrinsieke motivatie en extrinsieke motivatie. Extrinsieke motivatie wordt gezien als de motivatie die gevormd wordt door externe prikkels. Kinderen die lezen, omdat ze daarna een beloning of anders straf krijgen zijn bijvoorbeeld extrinsiek gemotiveerd. Bij intrinsieke motivatie draait het echter om de motivatie die uit kinderen zelf komt, motivatie vanuit eigen behoefte. Kinderen die lezen, omdat ze er zelf plezier aan beleven zijn intrinsiek gemotiveerd. Extrinsieke motivatie kan mensen die niet intrinsiek gemotiveerd zijn toch overtuigen iets te doen. Met extrinsieke motivatie gaat echter altijd een beloning of straf gepaard, omdat de extrinsieke motivatie anders niet bestaat. Intrinsieke motivatie kan als duurzamer beschouwd worden. Daarnaast beleeft een intrinsiek gemotiveerd kind meer plezier aan een activiteit dan een extrinsiek gemotiveerd kind.

Als kinderen voor het eerst naar school gaan, zijn ze erg gemotiveerd om nieuwe dingen te leren (Guthrie & Wigfield, 2000). Hun motivatie om te leren lijkt echter af te nemen gedurende de basisschooljaren, wat betreft alle vakken, inclusief lezen. De afname in motivatie om te lezen lijkt het grootst te zijn van groep 3 t/m groep 6. Dit wordt verklaard door het groeiende bewustzijn van kinderen van hun eigen kunnen in vergelijking met dat van anderen naarmate ze ouder worden. Ook zou de leeromgeving concurrentie benadrukken en zich niet goed genoeg op de interesses van de leerlingen richten (Guthrie & Wigfield, 2000).

Onderzoek wijst uit dat kinderen die gemotiveerd zijn om te lezen meer lezen dan kinderen die niet gemotiveerd zijn (Guthrie, Wigfield, Metsala & Cox, 1999). Kinderen die vaker lezen zijn vervolgens betere lezers dan kinderen die niet vaak lezen (Allen, Cipielewski, and Stanovich, 1992). Volgens Morgan (2007) beïnvloedt de leesvaardigheid van kinderen en hun motivatie ook de leesvaardigheid in de oudere jaren. Daarom zouden er manieren moeten worden bedacht die de aanvankelijk slechte leesvaardigheid en lage motivatie effectief tegengaan.

Maar wat motiveert kinderen nou precies om te gaan lezen? Volgens Cole (2003) is er geen eenduidig antwoord op deze vraag. In zijn studie bestudeerde hij het leesgedrag van vier leerlingen. Hij ondervond dat iedere leerling gemotiveerd werd door totaal andere factoren en dat ze ieder hun eigen persoonlijkheid hadden wat betreft lezen. Edmunds & Bauserman (2006) zijn echter wel tot vijf aanbevelingen gekomen voor leerkrachten om leerlingen te motiveren bij het lezen. De eerste aanbeveling is zelfselectie: laat de kinderen zelf boeken uitkiezen. Ten tweede wordt aandacht geven aan boekeigenschappen aanbevolen: zorg voor een boekencollectie met een grote verscheidenheid aan boekeigenschappen. De derde is persoonlijke interesses: zorg dat er boeken beschikbaar zijn over veel verschillende onderwerpen, zodat er voor iedere leerling een match is. Verder wordt

aanbevolen een goede toegang tot boeken te creëren: zorg voor een uitgebreid boekenaanbod in de klas en geef leerlingen regelmatig toegang tot de schoolbibliotheek. Tot slot wordt het bevorderen van actieve betrokkenheid van anderen aangeraden: lees de leerlingen voor en geef ze de mogelijkheid om elkaar te vertellen over wat ze aan het lezen zijn, en spoor daarnaast ook de ouders aan hun kinderen voor te lezen, hun kinderen te vertellen over de boeken die zij zelf lezen en ze boeken te verschaffen.

In een studie van Guthrie e.a. (2006) is onderzoek gedaan naar kenmerken en eigenschappen van de intrinsieke motivatie van basisschoolkinderen. De focus lag hierbij op interesse, waargenomen controle, zelfeffectiviteit, betrokkenheid en samenwerking. Uit de studie bleek dat er een verband is tussen interesse en waargenomen controle, en tussen interesse en betrokkenheid. Kinderen die een grote interesse in lezen lieten zien vonden het leuk om te kiezen wat ze lazen, en waren eveneens zeer betrokken bij het lezen, terwijl minder geïnteresseerde kinderen niet even betrokken waren en het niet zo belangrijk vonden om te kiezen wat ze lazen. Guthrie en anderen kwamen er verder in hun onderzoek achter dat veel leerlingen in de studie graag wilden leren over hun favoriete onderwerp. Ze hadden veel plezier in het verzamelen van veel informatie over hele specifieke dingen. Dit bleek ook een expliciet doel van veel van de kinderen in de studie. Het blijkt dus ook uit dit onderzoek van belang dat we de interesse wekken van kinderen in lezen, om onder andere de betrokkenheid te vergroten en het gevoel van controle te versterken en daarmee bij te dragen aan motivatie. Wellicht door kinderen zelf boeken uit te laten kiezen, zoals Edmunds & Bauserman (2006) adviseren.

1.2 Leesattitude

Attitude is onlosmakelijk verbonden met motivatie. Attitude wordt door O'Keefe (2002) omschreven als iemands algemene evaluatie van een object (object kan als ruim begrip opgevat worden). We kunnen attitudes hebben ten opzichte van abstracte concepten, maar ook van heel concrete objecten (Hoeken, Hornikx, Hustinx, 2009).

Leesattitude beschrijft Smith (1990) als een gemoedstoestand gepaard met gevoelens en emoties die lezen meer of minder waarschijnlijk maken. Net als leesmotivatie toont ook leesattitude een afname in de loop van de basisschooljaren, zo stellen Kush & Watkins (1996).

Hoeken en anderen (2009) maken onderscheid in doelattitudes en gedragsattitudes. Leesattitude is volgens hun theorie een gedragsattitude, omdat het gedrag betreft. Wanneer er een positieve gedragsattitude is, in dit geval ten opzichte van lezen, bestaat de neiging eerder dat iemand het daadwerkelijk gaat doen. Verder wordt gesteld dat attitudes verschillende functies kunnen vervullen. De instrumentele functie lijkt vooral van belang bij leesattitude. Deze functie verwijst namelijk naar de menselijke neiging om objecten en gedragingen op te zoeken die ons leven prettiger maken (Hoeks ea., 2009). Objecten en gedragingen die ons leven lastig maken, proberen we daarentegen te vermijden. Dit komt overeen met de aanname van Strickland en Walker (2004) die stellen dat het in de aard van de mens zit om te doen wat we leuk vinden en we er derhalve steeds beter in worden. Als we iets niet leuk of lastig vinden en we anderen er goed in zien worden, proberen we die activiteit juist te vermijden, terwijl het ons eigenlijk zou helpen beter te worden. De attitude ten opzichte van lezen helpt te bepalen of we het plezierig of onplezierig vinden en of we het opzoeken of juist vermijden. Wat als de attitude ten opzichte van lezen negatief is? Volgens Strickland en Walker zou het ontwijkgedrag dan voortgang in leesontwikkeling belemmeren. Als kinderen die moeite hebben met lezen vervolgens wel proberen om correct te lezen kunnen ze veel frustraties en mislukkingen ervaren in het leren lezen. Dit komt de leesattitude ook weer ten slechte. Ook Wigfield & Asher (1984) stellen dat bekwame lezers over het algemeen positievere leesattitudes hebben dan zwakke lezers. Van belang is dus dat kinderen een positieve attitude ontwikkelen ten opzichte van lezen.

De theorie van Hoeken en anderen (2009) veronderstelt dat de waarschijnlijkheid waarvan kinderen geloven dat het lezen leidt tot een gewenst gevolg een grote rol speelt bij attitude. Kinderen zouden dus moeten leren begrijpen dat hun leesvaardigheid verbeterd wordt door oefening. Volgens Goodman (1991) zouden leerkrachten kinderen moeten helpen om lezen (weer) leuk te gaan vinden om hiermee de cyclus van mislukking tegen te gaan. Om kinderen te helpen bekwame lezers te worden, is het belangrijk dat leerkrachten hun leerlingen goed leren kennen en vast kunnen stellen wat kinderen van lezen weten, waar hun interesses liggen, en erachter komen welke leesstrategieën de leerlingen gebruiken en welke leesdoelen ze hebben (Strickland & Walker, 2004). Verder is het belangrijk dat leerkrachten weten hoe kinderen zichzelf als lezer zien, en op welke momenten ze lezen. Strickland & Walker beschouwen deze inzichten als de meest belangrijke aspecten van leesonderwijs. Leesgesprekken zouden de oplossing kunnen zijn om leerkrachten deze inzichten te verschaffen en zouden daarmee een positieve leesattitude kunnen stimuleren.

Of kinderen daadwerkelijk gaan lezen hangt onder andere af van hun intentie om te gaan lezen (Fishbein & Yzer, 2003). Bij de intentie speelt niet alleen de leesattitude een grote rol, maar ook de waargenomen norm en de eigeneffectiviteit. Vindt de omgeving van het kind dat het moet lezen? En heeft het kind zelf het idee dat het in staat is om te lezen? Van belang is dus dat de leerkrachten en de ouders het lezen van hun kinderen stimuleren en ze het gevoel geven dat ze in staat zijn om te lezen. Ook hier zouden leesgesprekken bij kunnen helpen.

2. Methode

Het onderzoek is exploratief en kwantitatief van aard, weliswaar met een kwalitatief randje. De belangrijkste variabelen die in het onderzoek een rol spelen zijn intrinsieke leesmotivatie (afhankelijke variabele), leestitute (afhankelijke variabele) en leesgesprekken (onafhankelijke variabele).

Om inzichten te verkrijgen in de mogelijke invloed van leesgesprekken op de intrinsieke leesmotivatie en de leesattitude van kinderen is er bij de 10 kinderen van obs de Gielguorde in Mantgum, die in de voorgaande maanden aan een leesgesprek hebben deelgenomen, een vragenlijst afgenomen, gebaseerd op de Elementary Reading Attitude Survey (McKenna en Kear, 1990) (zie bijlage 1).

De vragenlijst bevatte 18 gesloten vragen en 1 open vraag. Op deze manier waren de resultaten goed te vergelijken, maar werd de kinderen op het eind ook de gelegenheid gegeven om nog extra informatie te geven. Er werden zowel motivatie- als attitudevragen gesteld (vraag 1 t/m 12 worden beschouwd als attitudevragen, vraag 13 t/m 18 als motivatievragen). Over attitude werd gevraagd wat de kinderen vinden van lezen op school en in de vrije tijd, wat ze ervan vinden om over boeken te praten en naar de boekenwinkel of bibliotheek te gaan, of ze boeken aanraden aan vriendjes en of ze enthousiast zijn over lezen. Door naar deze verschillende aspecten van lezen te vragen is getracht een breed beeld te verkrijgen van de leesattitude. Wat betreft motivatie werd er gevraagd of de kinderen boeken helemaal uitlezen, of ze wel eens hebben dat ze niet kunnen stoppen met lezen en of ze plannen om te gaan lezen ook daadwerkelijk uitvoeren. De keuze om deze vragen te stellen is gebaseerd op de aanname dat ze belangrijke aspecten van motivatie omvatten.

In de vragenlijst is gebruik gemaakt van een retrospectieve voormeting. Dat wil zeggen dat de voormeting achteraf plaats vond. Een traditionele voormeting was niet mogelijk, doordat de leesgesprekken al plaatsgevonden hadden ten tijde van de start van het onderzoek. De retrospectieve voormeting was in dit geval een alternatieve techniek om het gedrag van respondenten te meten voorafgaand aan de interventie (Allen & Nimon, 2007). De respondenten werd door middel van vragenparen gevraagd hun motivatie en attitude te herinneren voorafgaand aan het leesgesprek. Eerst werd naar de houding of motivatie ten op zichte van iets gevraagd werd, en vervolgens werd gevraagd of het anders is geworden na het leesgesprek. De vraag 'Wat vind je van lezen op school?' werd bijvoorbeeld opgevolgd door de vraag 'Is dat anders geworden nadat je met juf Janke over boeken hebt gepraat?'. Op deze manier is gepoogd toch informatie te vergaren over de motivatie en attitude van voor het leesgesprek.

De motivatie- en attitude vragen waren *multiple choice*, de kinderen konden kiezen tussen de antwoorden 'superleuk', 'leuk', 'niet zo leuk', en 'stom' of 'ja, altijd', 'vaak', 'soms', en 'nee, nooit'. De veranderingsvragen waren dichotoom, de kinderen konden kiezen tussen 'ja' of 'nee'.

Voor het invullen van de vragenlijsten werden de kinderen in groepjes van vier bij elkaar gezet. De vragen werden vervolgens klassikaal voorgelezen, waarna de kinderen zonder te over leggen zelf het antwoord in konden vullen. Op deze manier kon er geen verwarring optreden door het verkeerd

lezen van de vragen, maar konden de antwoorden ook niet besproken worden tussen de kinderen en werd er genoeg tijd genomen per vraag.

De ouders en de leerkrachten van de leerlingen ontvingen eveneens een vragenlijst, deze is te vinden in bijlage 2 en 3. Deze vragenlijsten waren gelijk aan elkaar, ze bevatten 6 vragen, waarvan 1 open vraag. Vraag 1, 2, en 3 worden als attitudevragen beschouwd, vraag 3 als motivatievraag, en vraag 5 als gedragsvraag. Aan de ouders en leerkrachten werden expliciete vragen gesteld over veranderingen na het leesgesprek. Hen werd eveneens gevraagd de situatie van voor het leesgesprek te herinneren.

Om meer informatie te verzamelen heeft er met 4 van de kinderen een interview plaatsgevonden. In de gesprekken werd eerst teruggeblikt op het leesgesprek, waarna er getracht werd te achterhalen of er veranderingen hebben opgetreden. Bijvoorbeeld of het kind anders is gaan denken over lezen en of hij/zij andere boeken uitkiest. Ook hier werd de kinderen gevraagd terug te denken aan hoe het was voor het leesgesprek. Ten slotte werd er op opvallende antwoorden op vragen van de vragenlijst ingegaan. De transcripten van de interviews zijn te vinden in bijlage 4.

De antwoorden op de gesloten vragen in de vragenlijsten vormden samen de onderzoeksgegevens. De interviews en de antwoorden op de open vragen in de vragenlijsten fungeerden als onderzoeksmateriaal. De onderzoeksgegevens zijn met een statistische analyse verwerkt. Wat betreft de gegevens uit de vragenlijsten van de kinderen zijn er kruistabellen gemaakt van de attitude- en motivatievragen gecombineerd met de namen van de kinderen, zijn er kruistabellen gemaakt van de vragenparen, en daarnaast van de veranderingsvragen gecombineerd met de namen van de kinderen. Op deze manier is een duidelijk overzicht gegenereerd van de huidige toestand van de motivatie en attitude van de kinderen en is er goed te zien welke kinderen wat betreft welke aspecten wel of geen veranderingen bemerkt hebben. Van de gegevens van de vragenlijsten van de leerkrachten en de ouders zijn eveneens kruistabellen gemaakt in combinatie met de namen van de leerlingen. Deze tabellen geven eveneens een helder beeld van bij welke kinderen er volgens de ouders en de leerkrachten wel of geen veranderingen hebben opgetreden.

De interviews zijn getranscribeerd en vervolgens kwalitatief geanalyseerd. In de analyse is niet alleen gelet op manifestaties van leesmotivatie en leesattitude, maar ook op uitingen aangaande gedragsveranderingen, en uitingen waaruit blijkt dat het kind nieuwe inzichten verkregen heeft na het leesgesprek, zodat er een breder beeld geschetst kon worden. Bovendien is er bestudeerd hoe het kind terug kijkt op het leesgesprek.

3. Resultaten

3.1 Resultaten per leerling

De resultaten van de statistische analyse van de antwoorden op de vragenlijsten zijn te vinden in bijlage 4, 5 en 6. De kwalitatieve analyse van de interviews is terug te vinden in bijlage 7. Hieronder worden de resultaten per kind besproken.

Sven

Sven is 11 jaar en zit in groep 7. Hij vindt lezen op school stom, maar vindt lezen in de vrije tijd wel leuk. Soms is hij enthousiast over lezen. Sven praat niet graag over boeken en hij raadt dan ook nooit een boek aan aan een vriendje. Naar de bieb of de boekenwinkel gaan vindt Sven leuk en als hij een boek leest, leest hij hem vaak uit. Als Sven van plan is om te gaan lezen, gaat hij het soms ook daadwerkelijk doen, maar hij heeft nooit dat hij niet kan stoppen met lezen. Sven geeft aan dat hij zich thuis overal mee vermaakt, niet alleen met lezen.

In de vragenlijst geeft Sven aan dat hij alleen verandering gemerkt heeft wat betreft zijn attitude ten opzichte van lezen op school. De leerkracht zegt echter op alle vragen dat het een beetje veranderd is: Sven is lezen een beetje leuker gaan vinden, hij is een beetje geïnteresseerder, gemotiveerder en enthousiaster geworden en hij is een beetje meer gaan lezen. Dit in tegenstelling tot zijn ouder die zegt dat Sven lezen nu niet echt leuker vindt, hij nu niet echt meer interesse toont, hij niet echt gemotiveerder of enthousiaster is geworden, en dat hij niet echt meer is gaan lezen. Zijn ouder zegt in de open vraag dat hij/zij geen veranderingen heeft bemerkt in het leesgedrag van Sven.

Met Sven heeft ook een interview plaatsgevonden. In het gesprek vertelt Sven weinig. Er komen geen manifestaties van veranderingen in leesmotivatie naar voren. Betreffende leesattitude zegt Sven dat hij niet anders over lezen is gaan denken. Hij geeft aan dat zijn mening over thuis lezen hetzelfde is gebleven na het leesgesprek.

Ten aanzien van leesgedrag komt in het interview naar voren dat Sven geen andere boeken uit is gaan kiezen na het leesgesprek en dat hij even frequent leest als voorheen. Later geeft hij een bevestigend antwoord op de vraag of hij op school andere boeken uit is gaan kiezen, en geeft hij aan dat ze daar soms andere boeken hebben. Hij zegt stellig dat hij hetzelfde leest als altijd en even lang en dat er verder niks veranderd is.

Over het leesgesprek met juf Janke zegt Sven dat hij het wel leuk vond, en dat hij wel leuke boeken tegenkwam tijdens het gesprek.

Teun

Teun is 8 jaar en zit in groep 5. Hij vindt lezen op school niet zo leuk, en thuis lezen vindt hij stom. Praten over boeken vindt hij ook stom, en een boek aanraden doet hij nooit. Ook het bezoeken van de bieb vindt hij stom en Teun leest nooit een boek helemaal uit. Hij heeft dan ook nooit moeite om te stoppen met lezen. Toch is hij soms enthousiast over lezen en gaat hij soms daadwerkelijk lezen als hij het van plan is.

Teuns antwoord op alle vragen over verandering na het leesgesprek is dat het niet anders is geworden. De leerkracht zegt echter dat Teun lezen een beetje leuker is gaan vinden, nu een beetje meer interesse toont in lezen en een beetje gemotiveerder is geworden. Dit in tegenstelling tot de ouder, volgens wie Teun lezen niet echt leuker is gaan vinden, hij nu niet echt meer interesse toont en hij niet echt gemotiveerder is geworden. Volgens zowel leerkracht als ouder is Teun niet echt meer gaan lezen.

Kim

Kim is 8 jaar, zit in groep 5 en vindt lezen op school niet zo leuk. Lezen in haar vrije tijd vindt ze wel superleuk. Ze kletst graag over boeken, raadt vaak boeken aan aan vriendinnetjes, en vindt het leuk om naar de bibliotheek te gaan. Ook heeft ze wel eens dat ze niet kan stoppen met lezen. Ze zegt dat ze thuis leest, omdat ze het wel leuk vindt om te lezen. Toch voert Kim haar plan om te gaan lezen maar soms uit, leest ze een boek soms uit en zegt ze nooit enthousiast te zijn over lezen.

Kim zegt dat er niks veranderd is na het leesgesprek. Volgens de leerkracht is er eveneens weinig veranderd, alle vragen zijn beantwoord door 'nee, niet echt'. De leerkracht geeft aan dat Kim voorheen al graag las. Volgens de ouder toont Kim nu ook niet echt meer interesse, is ze niet echt gemotiveerder geworden en is ze niet echt meer gaan lezen. De ouder zegt echter wel dat Kim lezen een beetje leuker is gaan vinden, en nu een beetje enthousiaster is.

Piet

Piet is 8 jaar en zit in groep 5. Hij vindt zowel lezen op school als in zijn vrije tijd leuk. Hij vindt het leuk om over boeken te praten en hij beveelt vaak een boek aan aan een van zijn vriendjes. Hij heeft wel eens dat hij niet kan stoppen met lezen. Piet zegt dat hij soms enthousiast is over lezen en soms een boek helemaal uit leest. Ook geeft hij aan dat als hij van plan is om te gaan lezen hij dit plan soms uitvoert. Piet vertelt dat hij thuis soms wel eens leest, maar dat hij meestal andere dingen doet. Hij zegt dat hij op school veel vaker leest dan thuis.

Piet geeft aan geen veranderingen bemerkt te hebben na het leesgesprek, alleen wat betreft het helemaal uitlezen van een boek. De leerkracht en ouders zeggen beiden dat Piet lezen niet echt leuker is gaan vinden, hij nu niet echt meer interesse toont en dat hij niet echt enthousiaster is geworden. De ouder zegt in tegenstelling tot de leerkracht dat Piet nu een beetje gemotiveerder is en hij een beetje meer is gaan lezen. Volgens de leerkracht las Piet ook voor het leesgesprek al graag.

Sanne

Sanne is 8 jaar en zit in groep 5. Sanne vindt zowel lezen op school als thuis superleuk. Ze is altijd enthousiast over lezen en kan er soms maar moeilijk mee stoppen. Sanne praat graag over boeken, draagt vaak boeken voor aan vriendjes en gaat heel graag naar de bibliotheek. Een plan om te gaan lezen voert ze vaak uit, een boek helemaal uitlezen doet ze soms. Sanne vertelt dat ze thuis leest, omdat ze het superleuk vindt.

Volgens Sanne is er weinig veranderd na het leesgesprek, alleen haar attitude wat betreft lezen op school. Volgens de leerkracht hebben er ook geen veranderingen plaats gevonden. Ze stelt dat Sanne erg van lezen houdt. De ouder daarentegen zegt dat Sanne lezen een beetje leuker is gaan vinden. Voor de rest ziet de ouder niet echt verandering. Volgens de ouder vindt Sanne lezen altijd al erg leuk, is de interesse al goed aanwezig, en leest ze nog steeds volop.

Emma

Emma is 11 jaar en zit in groep 7. Ze vindt lezen op school stom, praat niet zo graag over boeken en gaat niet zo graag naar de bieb. Thuis lezen vindt ze wel leuk. Ze leest thuis, omdat ze daar leukere boeken en strips heeft. Ze beveelt vaak boeken aan aan vriendjes. Volgens Emma is ze niet echt enthousiast over lezen, ze leest ook maar soms een boek uit. Als ze van plan is om te gaan lezen, voert ze het plan nooit uit en moeite om te stoppen heeft ze nooit.

Volgens Emma is er niks veranderd na het leesgesprek. De leerkracht van Emma kon de vragenlijst niet beantwoorden, doordat Emma vorig jaar niet in haar klas zat, en ze daardoor geen vergelijking kon maken. De ouder van Emma zegt net als Emma zelf helemaal geen veranderingen bemerkt te hebben. Op iedere vraag werd 'nee, helemaal niet' ingevuld. Ook werd aangegeven dat er helemaal geen verandering opgemerkt is in leesgedrag.

In het interview met Emma komt ook naar voren dat er voor haar niet echt wat veranderd is na het leesgesprek. Aangaande verandering in leesattitude geeft ze wel aan dat ze een beetje anders is gaan denken over lezen: eerst vond ze lezen helemaal niet leuk, nu vindt ze het wel een beetje leuker. Manifestaties van verandering in leesmotivatie komen in het interview niet naar voren. Wat betreft gedrag bevestigt Emma na een ietwat sturende vraag dat ze na het leesgesprek wel iets meer boekjes leest.

Emma vond het leesgesprek niet echt heel leuk, geeft ze aan, maar zegt wel dat ze er wat van leerde, namelijk dat het ene boek kleine letters heeft en het andere boek grote, en dat er verschillende soorten boeken zijn. Over het leesgesprek heeft Emma wel iets laten vallen haar ouders, maar ze heeft er niet uitgebreid over verteld.

Fleur

Fleur is 8 jaar en zit in groep 5. Lezen op school vindt ze leuk, en thuis lezen vindt ze zelfs superleuk. Fleur is erg enthousiast over lezen. Ze praat heel graag over boeken en vindt het erg leuk om naar de bieb te gaan. Als ze een leuk boek heeft gelezen wil ze vaak dat een vriendje het ook gaat lezen. Als Fleur van plan is te gaan lezen, gaat ze dit vaak ook daadwerkelijk doen. Een boek uitlezen doet Fleur soms. Ze vindt het niet lastig om te stoppen met lezen. Fleur zegt dat ze lezen heel fijn vindt en dat ze het thuis doet als ze zich verveelt.

Volgens Fleur is haar mening over lezen op school, over lezen in haar vrije tijd en over het praten over boeken veranderd na het leesgesprek. Ook zegt ze dat het aanraden van boeken aan vriendjes veranderd is. Op de andere vragen antwoordt ze dat het niet anders is geworden. De leerkracht zegt dat Fleur lezen een beetje leuker is gaan vinden, nu een beetje meer interesse toont, nu een beetje gemotiveerder en enthousiaster is, maar dat ze niet echt meer is gaan lezen. De juf zegt dat Fleur graag leest. De ouders van Fleur hebben de vragenlijst niet ingevuld.

Max

Max is 11 jaar en zit in groep 7. Hij zegt in zijn vragenlijst dat hij lezen op school niet zo leuk vindt, maar lezen in zijn vrije tijd wel. Naar de bibliotheek gaan vindt hij superleuk. Daarentegen praat hij niet zo graag over boeken, en zegt hij maar soms enthousiast te zijn over lezen. Een boek aanraden doet hij nooit, en hij leest een boek maar soms uit. In stoppen met lezen ondervindt Max geen moeite en plannen om te gaan lezen voert hij soms uit. Max vertelt dat hij thuis leest, omdat hij daar strips mag lezen, terwijl dat op school niet mag.

Uit de vragenlijst van Max blijkt dat hij geen veranderingen heeft bemerkt na het leesgesprek. De leerkracht stelt dat Max een beetje meer interesse in lezen heeft gekregen, en een beetje gemotiveerder en enthousiaster is geworden. Op de andere vragen wordt 'niet echt' aangegeven. Max heeft tijdens het leesgesprek een begrijpend lezen kaart gekregen. Volgens zijn leerkracht kan hij nu gestructureerder bezig met begrijpend lezen. De ouder van Max geeft aan geen veranderingen te hebben bemerkt.

Ook Max is geïnterviewd. Er komen in het gesprek geen veranderingen in leesattitude of leesmotivatie aan bod. Over leesgedrag komt alleen naar voren dat Max niet meer of minder is gaan lezen, maar even vaak als dat hij eerder deed. Hij bevestigt de stelling dat hij dus niet iets anders is gaan doen na het gesprek. Max evalueert het leesgesprek als leuk. Hij zegt dat hij de stripjes die op tafel lagen het leukst vond. Hij geeft geen duidelijk antwoord op de vraag of hij zijn ouders heeft verteld over het gesprek.

Tim

Tim is 9 jaar en zit in groep 5. Hij vindt lezen op school heel leuk, maar thuis lezen vindt hij stom. Hij praat niet zo graag over lezen en gaat ook niet graag naar de bieb. Soms is hij enthousiast over lezen. Als hij een boek leest, leest hij hem vaak uit, maar hij heeft nooit dat hij niet kan stoppen met lezen. Als Tim van plan is om te gaan lezen, gaat hij het vaak ook daadwerkelijk doen. Tim zegt dat hij thuis niet leest.

Volgens Tim is er voor hem niks anders geworden na het leesgesprek. Volgens de leerkracht is hij lezen wel een beetje leuker gaan vinden, is hij een beetje meer interesse gaan tonen en ook een beetje gemotiveerder en enthousiaster geworden. Toch zegt ze dat hij niet meer is gaan lezen. Volgens de leerkracht motiveert praten met Tim hem om andere boeken te lezen. De ouder stelt dat hij/zij de vragen niet kon beantwoorden, omdat Tim niet over lezen praat.

Saar

Saar is 10 jaar en zit in groep 7. Saar vindt zowel lezen op school als thuis ontzettend leuk. Ze is erg enthousiast en praat graag over lezen en raadt vaak boeken aan aan haar vriendinnen. Ook gaat Saar graag naar de bibliotheek en leest ze een boek altijd uit. Ze heeft vaak dat ze niet kan stoppen met lezen en als ze van plan is om te gaan lezen doet ze het altijd. Saar zegt dat ze thuis wel leest, omdat ze altijd wel een leuk boek heeft, en dat als ze op school in een boek begint ze het thuis uit wil lezen.

Volgens Saar zijn er voor haar veel dingen veranderd naar aanleiding van het leesgesprek, namelijk haar mening over lezen op school, lezen in haar vrije tijd en het praten over boeken. Verder is volgens Saar zowel haar enthousiasme, als het niet kunnen stoppen met lezen en haar gedrag wat betreft plannen om te gaan lezen anders geworden. Alleen haar mening over het bezoeken van de bieb of boekenwinkel, het aanraden van boeken aan vriendjes en het helemaal uitlezen van boeken is volgens Saar niet anders geworden.

Ook volgens de ouder van Saar is er heel veel anders geworden na het leesgesprek. Er wordt gesteld dat Saar lezen heel erg veel leuker is gaan vinden, ze heel veel meer interesse is gaan tonen, ze veel gemotiveerder en enthousiaster is geworden en dat ze veel meer is gaan lezen. De leerkracht van Saar heeft de vragenlijst niet ingevuld met de reden dat ze geen vergelijking kon maken met het vorige jaar, omdat Saar toen niet bij haar in de klas zat.

Saar vertelt in het interview erg veel, ze is erg enthousiast. Wat betreft leesattitude vertelt Saar dat ze lezen op school eerst niet zo heel leuk vond, omdat ze saaie boeken had. Na het leesgesprek ging ze andere boeken uitkiezen en vond ze lezen wel heel leuk. Verder vertelt Saar dat ze na het leesgesprek over boeken is gaan kletsen met vriendinnetjes en ze hen boeken is gaan aanraden. Ook blijkt dat Saar het weer leuk is gaan vinden om naar de bieb en boekenwinkel te gaan en nieuwe boeken uit te kiezen.

Qua leesmotivatie vertelt Saar in het interview dat ze voor het leesgesprek op een gegeven moment gestopt was met lezen, maar dat ze na het gesprek weer op zoek ging naar alle delen van een boek dat ze leuk vond en ze die is gaan lezen. Ook vertelt ze dat ze wel eens heeft dat ze niet kan stoppen met lezen, maar dat dat voor het leesgesprek ook al weleens het geval was.

Over veranderingen in leesgedrag vertelt Saar dat ze na het gesprek zonder boekenwijzer is gaan lezen. Ook leest ze nu boeken met kleinere letters en dikkere boeken en is Saar de volgende delen van het boek dat ze tijdens het leesgesprek ontdekte gaan lezen. Saar is andere boeken uit gaan kiezen en meer gaan lezen. Ook zegt ze dat ze na het gesprek een boek heeft gelezen dat ze in eerst instantie eigenlijk niet wilde lezen. Voor het leesgesprek las Saar thuis niet, na het leesgesprek is ze zowel op school als thuis gaan lezen.

Uit het gesprek blijkt dat Saar nieuwe inzichten heeft gekregen door het leesgesprek. Zo vertelt ze dat ze op nieuwe leesmanieren kwam, en dat ze erachter kwam dat het beter is voor haar om zonder boekenwijzer te lezen. Ook weet ze nu beter wat voor boeken ze leuk vindt om te lezen.

Over het leesgesprek zegt Saar dat ze het wel heel leuk vond en dat ze een leuk boek tegenkwam. Ze had haar ouders verteld over het gesprek en dat ze het wel heel leuk vond. Saar zou best nog een leesgesprek willen hebben.

3.2 Overzicht veranderingen in leesmotivatie en leesattitude

Bij 2 van de 10 kinderen heeft er volgens het kind bij minstens een van de aspecten van leesmotivatie een verandering plaats gevonden, dit was bij Piet en Saar het geval. Piet geeft bij 1 van de 3 motivatievragen verandering aan, Saar bij 2. Bij Piet gaat het om verandering in het helemaal uitlezen boeken, bij Saar gaat het om het niet kunnen stoppen met lezen en het uitvoeren van plannen om te gaan lezen.

De verandering in leesmotivatie wordt bevestigd door de ouders van Saar en Piet, die aangeven dat beide kinderen gemotiveerder zijn geworden. De belevingen in verandering in motivatie volgens de leerkrachten komen niet overeen met de beleving van de kinderen en hun ouders. De leerkrachten geven namelijk 5 andere kinderen aan bij wie volgens hen de leesmotivatie anders is geworden, terwijl de ouders van deze kinderen geen verandering opgemerkt hebben. Het gaat om Sven, Teun, Fleur, Max en Tim. Hierbij moet aangestipt worden dat de leerkracht van Emma en Saar beide vragenlijsten niet in kon vullen. De verandering in motivatie bij Saar wordt bevestigd in het interview. De resultaten laten zien dat bij Saar en Piet zowel door henzelf als hun ouders verandering in leesmotivatie wordt vastgesteld.

Wat betreft leesattitude geven 4 van de 10 kinderen aan dat er dingen anders zijn geworden. Sven en Sanne geven bij 1 van de 6 attitude vragen verandering aan, en Fleur en Saar 4 keer. Bij Sven en

Sanne gaat het hier om verandering in houding ten opzichte van lezen op school. Bij Fleur en Saar gaat het om de attitude aangaande lezen op school, lezen in de vrije tijd, het praten over en het aanraden van boeken. Daarnaast geeft Saar nog verandering aan in haar enthousiasme over lezen.

Volgens de leerkrachten is de leesattitude op 3 punten veranderd bij zowel Sven, Teun, Fleur als Tim. Ze stellen dat deze leerlingen lezen leuker zijn gaan vinden, de kinderen meer interesse zijn gaan tonen en enthousiaster zijn gaan worden. Bij Max wordt op twee aspecten verandering aangegeven. Er wordt gezegd dat hij meer interesse toont en enthousiaster is geworden. De ouders geven in tegenstelling tot de leerkrachten 2 keer verandering aan bij Kim, 1 keer bij Sanne en 3 keer bij Saar. Kim zou lezen leuker zijn gaan vinden en enthousiaster geworden zijn, Sanne zou lezen nu leuker vinden, en Saar zou lezen nu zowel leuker vinden als enthousiaster zijn en meer interesse tonen. Het interview bevestigt dat Saar veranderingen heeft doorgemaakt in leesattitude. Bij Sven, Emma en Max komen in de gesprekken geen veranderingen naar voren.

De resultaten laten zien dat bij Saar en Sanne door zowel henzelf als de ouders verandering in leesattitude wordt geconstateerd. Hierbij moet opgemerkt worden dat de ouders van Fleur en Tim en de leerkracht van Saar de vragenlijst niet ingevuld hebben. Verder worden bij Sven en Fleur door zowel henzelf als de leerkrachten verandering aangegeven in leesattitude.

4. Conclusie en discussie

Uit de resultaten is gebleken dat bij 2 van de 10 kinderen, bij Piet en Saar, veranderingen hebben opgetreden in leesmotivatie. Aangaande leesattitude zijn er bij Sven, Sanne, Fleur en Saar veranderingen geconstateerd. Het blijkt dat Saar de enige is bij wie zowel duidelijke veranderingen hebben plaatsgevonden aangaande leesmotivatie als leesattitude. De veranderingen zijn ofwel door zowel het kind als de leerkracht vastgesteld, of door zowel het kind als de ouder.

De resultaten van de analyse geven aan dat het antwoord op de onderzoeksvraag 'Zijn leesgesprekken van invloed op de intrinsieke leesmotivatie en de leesattitude van kinderen?' is dat leesgesprekken voor sommige kinderen van invloed zijn op de leesmotivatie en –attitude en voor andere niet.

Generaliseren is naar aanleiding van dit onderzoek niet mogelijk. De studie betrof een casestudy en was daarmee te klein van aard om algemene uitspraken te kunnen doen over het effect van leesgesprekken. Wat natuurlijk een lastig punt is in het onderzoek, is dat niet alle vragenlijsten door alle betrokkenen zijn ingevuld. Bij enkele kinderen ontbrak een invulde vragenlijst van de leerkracht, of een ingevulde lijst van de ouders. Daardoor hebben we geen compleet beeld van de kinderen. Een andere beperking van het feit dat de studie kleinschalig was, is dat de studie slechts één school betrof, en dat daardoor in totaal slechts 3 leerkrachten de leerkrachtenvragenlijsten hebben ingevuld. Leerkrachten gaven vervolgens aan het lastig te vinden om de vragenlijsten in te vullen, omdat ze het idee hadden niet altijd even goed te kunnen vergelijken met de situatie van voor het leesgesprek, omdat ze niet goed meer wisten wanneer het gesprek had plaatsgevonden of omdat het gesprek het jaar ervoor had plaatsgevonden en ze het kind toen nog niet in de klas hadden. Ook wat betreft de ouders wordt er getwijfeld of alle ouders op de hoogte waren dat hun kinderen een leesgesprek hadden gehad.

Wat ook een lastig punt in het onderzoek bleek, is dat de kinderen niet allemaal in dezelfde situatie zaten. Voor sommige kinderen was het leesgesprek al erg lang geleden en was het lastiger om terug te halen. Ook hadden de kinderen van groep 4 al een vervolgesprek gehad, wat ook bij Max het geval bleek. Bovendien bleken 2 kinderen in de studie zware medicijnen te gebruiken, wat ook invloed zou kunnen hebben gehad. Tijdens het verwerken van de resultaten bleek verder dat de vragenlijsten achteraf beter op elkaar afgestemd hadden kunnen worden, zodat de vragen in de kinder-, leerkracht- en oudervragenlijst aan elkaar gelijk waren geweest. Bovendien bleek achteraf het aantal motivatievragen niet gelijk aan het aantal attitudevragen, terwijl de rol van beide concepten even belangrijk was in het onderzoek. Daarnaast werd de kinderen steeds gevraagd of ze verandering bemerkten hadden, maar weten we niet of die veranderingen als positief of negatief werden beschouwd. Nu gaan we ervan uit dat wanneer een leesgesprek effect had dit een positief effect was, maar we kunnen het niet met zekerheid vaststellen.

Hoewel er dus achteraf een aantal minpunten van de studie te noemen zijn, is het onderzoek wel uniek en biedt het als een van de eersten inzichten in de effecten van leesgesprekken op motivatie en attitude. Het is een verkennend onderzoek en biedt hopelijk aanzet tot vervolgonderzoek. Aanbevelen wordt om een gelijkend onderzoek op grote schaal te herhalen wanneer er weer een project van leesgesprekken gestart wordt. Het beste zou zijn als het onderzoek in combinatie met de gesprekken georganiseerd zou worden, zodat er een voormeting plaats kan vinden. De gesprekken zouden in oog van het onderzoek dan wellicht in kortere periode plaats kunnen vinden, zodat de

gesprekken bij alle kinderen nog vers in het geheugen zitten. Ook wordt aanbevolen de eventuele vervolggesprekken dan pas na afloop van het onderzoek plaats te laten vinden, zodat alle kinderen ten tijde van het onderzoek hetzelfde aantal gesprekken hebben gehad. Verder is een mogelijkheid voor vervolgonderzoek om niet alleen te achterhalen of leesgesprekken effect hebben, maar ook preciezer uit te zoeken wat voor effect dit dan is.

De uitkomsten van dit onderzoek zouden eventuele praktische implicaties tot gevolg kunnen hebben. Dat het nu duidelijk is dat leesgesprekken daadwerkelijk invloed kunnen hebben op motivatie en attitude, zou voor de SLO een argument kunnen zijn om door gaan met de leesgesprekken en ervoor te pleiten de gesprekken op iedere school te laten plaatsvinden. Verder zouden leerkrachten met dit gegeven kunnen beslissen leesgesprekken op te nemen in de lessen of de gesprekken in ieder geval te gaan voeren met kinderen die ongemotiveerd zijn en een negatieve leesattitude hebben om te pogen dit te veranderen en daarmee hun leesontwikkeling te bevorderen. Ook voor ouders zou dit onderzoek eventuele praktische implicaties kunnen zorgen. Ook zij zouden kunnen beslissen om meer met hun kinderen te gaan praten over lezen en het lezen een belangrijkere plek te geven in het gezinsleven.

Literatuur

- Allen, L., Cipielewski, J., Stanovich, K.E. (1992). Multiple indicators of children's reading habits and attitudes: Construct validity and cognitive correlates. *Journal of Educational Psychology*, 84, 489-503.
- In Guthrie, J.T., Wigfield, A., Metsala, J.L., & Cox, K.E. (1999). Motivational and cognitive predictors of text comprehension and reading amount. *Scientific Studies of Reading*, 3, 231-256.
- Allen, J.M., Nimon, K. (2007). Retrospective pretest: A practical technique for professional development evaluation. *Journal of Industrial Teacher Education*, 44, 27-42.
- Cole, J.E. (2002/2003). What motivates students to read? Four literacy personalities. *The Reading Teacher*, 56, 326-336.
- Edmunds, K.M. & Bauserman K.L. (2006). What teachers can learn about reading motivation through conversations with children. *The Reading Teacher*, 59, 414-426.
- Goodman, Y.M. (1996). Revaluing readers while readers revalue themselves: Retrospective miscue analysis. *The Reading Teacher*, 49, 600-609.
- Guthrie, J.T., Wigfield, A., Metsala, J.L., & Cox, K.E. (1999). Motivational and cognitive predictors of text comprehension and reading amount. *Scientific Studies of Reading*, 3, 231-256.
- Guthrie, J.T. & Wigfield, A. (2000). Engagement and motivation in reading. In M.L. Kamil, P.B. Mosenthal, P.D. Pearson, & R. Barr (Eds.). *Handbook of reading research* (Vol. 3; pp 403-422). Mahway, NJ: Erlbaum.
- In Edmunds, K.M. & Bauserman K.L. (2006). What teachers can learn about reading motivation through conversations with children. *The Reading Teacher*, 59, 414-426.
- Guthrie, J.T., Hoa, A.L., Wigfield, A., Tonks, S.M., Humenick, N.M., Littles, L. (2007). Reading motivation and reading comprehension growth in the later elementary years. *Contemporary Educational Psychology*, 32, 282-313.
- Hoeken, H., Hornikx, J. & Hustinx, L. (2009). *Overtuigende teksten. Onderzoek en ontwerp*. Bussum: Coutinho.
- Kush, J.C., & Watkins, M.W. (1996). Long-term stability of children's attitudes toward reading. *Journal of Educational Research*, 89, 315-19.
- McKenna, M.C. en Kear, D.J. (1990). Measuring attitude toward reading: A new tool for teachers. *The Reading Teacher*, 43, 626-639.
- Morgan, P.L. & Fuchs, D. (2007). Is there a bidirectional relationship between children's reading skills and reading motivation? *Council for Exceptional Children*, 73, 165-183.
- O'Keefe, D.J. (2002). *Persuasion. Theory & Research*. Thousand Oaks: Sage Publications.
- Schunk, D. H., Pintrich, P. R., & Meece, J. L. (2008). *Motivation in education: Theory, research, and applications* (3rd ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson.
- Via Tartwijk, J., Lutz, C. & Prins, F. Meer lezen: Motivatie. Teaching Academy University Utrecht site. <http://tauu.uu.nl/onderwijsmodel-uu/meer-lezen/motivatie/> (26 oktober 2013).

SLO nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling (2013). Leesgesprekken. Beschikbaar: http://www.slo.nl/primair/themas/netw_taal/leesgesprekken/.

Smith, M.C. (1990). A longitudinal investigation of reading attitude development from childhood to adulthood. *The Journal of Educational Research*, 83, 215-219.

Strickland, K. & Walker, A. (2004). Re-valuing reading: Assessing attitude and providing appropriate reading support. *Reading & Writing Quarterly*, 20, 401-418.

Wigfield, A. & Asher, S.R. (1984). Social and motivational influences on reading. In Pearson, P.D., Barr, R., Kamil, M.L. & Mosenthal, P. (Eds.), *Handbook of reading research*. New York: Longman. In Kush, J.C., & Watkins, M.W. (1996). Long-term stability of children's attitudes toward reading. *Journal of Educational Research*, 89, 315-19.

Bijlage 1. Vragenlijst kinderen

Naam:

Datum:

Ik ben een:

- Jongen
- Meisje

Mijn leeftijd:

- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12

Ik zit in groep:

- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- eerste klas middelbare school

Je hebt een tijdje geleden gekletst over lezen en boeken met juf Janke of Juf Margo. Over welke boeken je leuk vindt en welke boeken je goed kunt lezen. Misschien heb je ook wel gepraat over wat je lastig vindt aan lezen. Vandaag wil ik je graag wat vragen stellen over lezen. Je mag invullen wat jij zelf vindt. Er zijn geen goede of slechte antwoorden. Ik ben juist heel benieuwd wat je van lezen vindt!

Je leest vast wel eens op school. Omdat het van de juf of meester moet, of omdat je misschien je werk al af hebt.

1. Wat vind je van lezen op school?

- Superleuk
- Leuk
- Niet zo leuk
- Stom

2. Is dat anders geworden nadat je met juf over boeken hebt gepraat?

- Ja
- Nee

Thuis lees je misschien ook wel eens

3. Wat vind je van lezen in je vrije tijd?

- Superleuk
- Leuk
- Niet zo leuk
- Stom

4. Is dat anders geworden nadat je met juf over boeken hebt gepraat?

- Ja
- Nee

5. Wat vind je ervan om over boeken te praten met vriendjes/juf/papa/mama

- Superleuk
- Leuk
- Niet zo leuk
- Stom

6. Is dat anders geworden nadat je met juf over boeken hebt gepraat?

- Ja
- Nee

7. Wat vind je ervan om naar een boekenwinkel/bibliotheek te gaan?

- Superleuk
- Leuk
- Niet zo leuk
- Stom

8. Is dat anders geworden nadat je met juf over boeken hebt gepraat?

- Ja
- Nee

9. Als je een leuk boek hebt gelezen, wil je dan dat een vriendje het boek ook gaat lezen?

- Ja, altijd
- Vaak
- Soms
- Nee, nooit

10. Is dat anders geworden nadat je met juf over boeken hebt gepraat?

- Ja
- Nee

11. Ben je enthousiast over lezen?

- Ja, altijd
- Vaak
- Soms
- Nee, nooit

12. Is dat anders geworden nadat je met juf over boeken hebt gepraat?

- Ja
- Nee

13. Als je een boek leest, lees je dat boek dan helemaal uit?

- Ja, altijd
- Vaak
- Soms
- Nee, nooit

14. Is dat anders geworden nadat je met juf over boeken hebt gepraat?

- Ja
- Nee

15. Sommige kinderen kunnen niet stoppen met gamen of televisie kijken. Andere kinderen kunnen niet stoppen met lezen.

Heb jij wel eens dat je niet kunt stoppen met lezen?

- Ja
- Nee

16. Is dat anders geworden nadat je met juf over boeken hebt gepraat?

- Ja
- Nee

17. Als je van plan bent om te gaan lezen, doe je het dan ook?

- Ja, altijd
- Vaak
- Soms
- Nee, nooit

18. Is dat anders geworden nadat je met juf over boeken hebt gepraat?

- Ja
- Nee

19. Zou je kort kunnen vertellen waarom je thuis wel/niet leest?

.....
.....

Dankjewel voor het beantwoorden van de vragen!

Bijlage 2. Vragenlijst leerkrachten

In de voorgaande maanden heeft uw leerling op school een informeel gesprek gehad met een leerkracht over lezen, een zogenaamd 'leesgesprek'. In het gesprek werd er onder andere gekletst over wat voor soort boeken de leerling leuk vindt, over welke boeken hij/zij goed kan lezen en wat hij/zij lastig vindt. Graag zouden we u wat vragen stellen over het leesgedrag van uw leerling voor en na het leesgesprek.

Naam leerling:

Leeftijd:

Groep:

1. Vindt uw leerling lezen nu leuker dan voor het leesgesprek?

- Ja, heel erg
- Ja, een beetje
- Nee, niet echt,
- Nee, helemaal niet

2. Toont uw leerling nu meer interesse in lezen dan voor het leesgesprek?

- Ja, heel erg
- Ja, een beetje
- Nee, niet echt
- Nee, helemaal niet

3. Is uw leerling nu gemotiveerder om te gaan lezen dan voor het leesgesprek?

- Ja, heel erg
- Ja, een beetje
- Nee, niet echt
- Nee, helemaal niet

4. Is uw leerling nu enthousiaster over lezen dan voor het leesgesprek?

- Ja, heel erg
- Ja, een beetje
- Nee, niet echt
- Nee, helemaal niet

5. Is uw leerling na het leesgesprek meer gaan lezen?

- Ja, heel erg
- Ja, een beetje
- Nee, niet echt
- Nee, helemaal niet

6. Misschien heeft u veranderingen bemerkt in het leesgedrag van uw kind na het leesgesprek.

Kunt u de meest opvallende veranderingen hieronder kort toelichten?

.....
.....
.....

Bijlage 3. Vragenlijst ouders

Naam van uw kind:

Leeftijd:

Groep:

Graag zouden we allereerst u wat vragen stellen over het leesgedrag van uw kind voor en na het leesgesprek.

1. Vindt uw kind lezen nu leuker dan voor het leesgesprek?

- Ja, heel erg
- Ja, een beetje
- Nee, niet echt
- Nee, helemaal niet

2. Toont uw kind nu meer interesse in lezen dan voor het leesgesprek?

- Ja, heel erg
- Ja, een beetje
- Nee, niet echt
- Nee, helemaal niet

3. Is uw kind nu gemotiveerder om te gaan lezen dan voor het leesgesprek?

- Ja, heel erg
- Ja, een beetje
- Nee, niet echt
- Nee, helemaal niet

4. Is uw kind nu enthousiaster over lezen dan voor het leesgesprek?

- Ja, heel erg
- Ja, een beetje
- Nee, niet echt
- Nee, helemaal niet

5. Is uw kind na het leesgesprek meer gaan lezen?

- Ja, heel erg
- Ja, een beetje
- Nee, niet echt
- Nee, helemaal niet

6. Misschien heeft u veranderingen bemerkt in het leesgedrag van uw kind na het leesgesprek. Kunt u de meest opvallende hieronder kort toelichten?

.....

.....

.....

Bijlage 4. Resultaten vragenlijsten kinderen

Kruistabellen motivatie- en attitudevragen en leerlingen

		Vraag 1. Wat vind je van lezen op school?				Total
		stom	niet zo leuk	leuk	superleuk	
Naam leerling	Sven	1	0	0	0	1
	Brent	0	1	0	0	1
	Fenna	0	1	0	0	1
	Piet	0	0	1	0	1
	Sanne	0	0	0	1	1
	Emma	1	0	0	0	1
	Fleur	0	0	1	0	1
	Max	0	1	0	0	1
	Tim	0	0	0	1	1
	Saar	0	0	0	1	1
Total	2	3	2	3	10	

Tabel 1

		Vraag 3. Wat vind je van lezen in je vrije tijd?			Total
		stom	leuk	superleuk	
Naam leerling	Sven	0	1	0	1
	Brent	1	0	0	1
	Fenna	0	0	1	1
	Piet	0	1	0	1
	Sanne	0	0	1	1
	Emma	0	1	0	1
	Fleur	0	0	1	1
	Max	0	1	0	1
	Tim	1	0	0	1
	Saar	0	0	1	1
Total	2	4	4	10	

Tabel 2

		Vraag 5. Wat vind je ervan om over boeken te praten met vriendjes/juf/papa/mama?			
		stom	niet zo leuk	leuk	superleuk
Naam leerling	Sven	1	0	0	0
	Brent	1	0	0	0
	Fenna	0	0	1	0
	Piet	0	0	1	0
	Sanne	0	0	1	0
	Emma	0	1	0	0
	Fleur	0	0	0	1
	Max	0	1	0	0
	Tim	0	1	0	0
	Saar	0	0	0	1
Total	2	3	3	2	

Tabel 3

		Vraag 7. Wat vind je ervan om naar een boekenwinkel/bibliotheek te gaan?			
		stom	niet zo leuk	leuk	superleuk
Naam leerling	Sven	0	0	1	0

	Brent	1	0	0	0
	Fenna	0	0	1	0
	Piet	0	1	0	0
	Sanne	0	0	0	1
	Emma	0	1	0	0
	Fleur	0	0	0	1
	Max	0	0	0	1
	Tim	0	1	0	0
	Saar	0	0	0	1
Total		1	3	2	4

Tabel 4

		Vraag 9. Als je een leuk boek gelezen hebt, wil je dan dat een vriendje het boek ook gaat lezen?			Total
		nee, nooit	vaak	ja, altijd	
Naam leerling	Sven	1	0	0	1
	Brent	1	0	0	1
	Fenna	0	1	0	1
	Piet	0	1	0	1
	Sanne	0	1	0	1
	Emma	0	1	0	1
	Fleur	0	1	0	1
	Max	1	0	0	1
	Saar	0	0	1	1
	Total		3	5	1

Tabel 5

		Vraag 11. Ben je enthousiast over lezen?			Total
		nee, nooit	soms	ja, altijd	
Naam leerling	Sven	0	1	0	1
	Brent	0	1	0	1
	Fenna	1	0	0	1
	Piet	0	1	0	1
	Sanne	0	0	1	1
	Emma	0	1	0	1
	Fleur	0	0	1	1
	Max	0	1	0	1
	Tim	0	1	0	1
	Saar	0	0	1	1
Total		1	6	3	10

Tabel 6

		Vraag 13. Als je een boek leest, lees je dat boek dan helemaal uit?				Total
		nee, nooit	soms	vaak	ja, altijd	
Naam leerling	Sven	0	0	1	0	1
	Brent	1	0	0	0	1
	Fenna	0	1	0	0	1
	Piet	0	1	0	0	1
	Sanne	0	1	0	0	1
	Emma	0	1	0	0	1
	Fleur	0	1	0	0	1
	Max	0	1	0	0	1
	Tim	0	0	1	0	1
	Saar	0	0	0	1	1

Total	1	6	2	1	10
-------	---	---	---	---	----

Tabel 7

		Vraag 15. Sommige kinderen kunnen niet stoppen met gamen of televisie kijken. Andere kinderen kunnen niet stoppen met lezen. Heb jij wel eens dat je niet kunt stoppen met lezen?		Total
		nee	ja	
Naam leerling	Sven	1	0	1
	Brent	1	0	1
	Fenna	0	1	1
	Piet	0	1	1
	Sanne	0	1	1
	Emma	1	0	1
	Fleur	1	0	1
	Max	1	0	1
	Tim	1	0	1
	Saar	0	1	1
Total		6	4	10

Tabel 8

		Vraag 17. Als je van plan bent om te gaan lezen, doe je het dan ook?				Total
		nee, nooit	soms	vaak	ja, altijd	
Naam leerling	Sven	0	1	0	0	1
	Brent	0	1	0	0	1
	Fenna	0	1	0	0	1
	Piet	0	1	0	0	1
	Sanne	0	0	1	0	1
	Emma	1	0	0	0	1
	Fleur	0	0	1	0	1
	Max	0	1	0	0	1
	Tim	0	0	1	0	1
	Saar	0	0	0	1	1
Total		1	5	3	1	10

Tabel 9

		Vraag 19. Zou je kort kunnen vertellen waarom je thuis wel/niet leest?									
		9	niet: ik vermaak me overal mee	niet: niks ingevuld	wel: Ik lees soms maar meestal dan ga ik iets anders doen. Maar op school lees ik wel veel vaker dan thuis	wel: ik verveel me dan en dan ga ik lezen savons of sochtens of smidachs dan word ik blij met mij moeder of broer of + zus ik vind het gewoon fijn om te lezen!	wel: Ik vint het leuk om te lezen	wel: ja omdat je dan leukere boeken/strips hebt!	wel: Omdat ik altijd wel een leuk boek heb en als ik er op school dan in het boek begin vind ik het zo spannend dat ik het thuis uit wil lezen!	wel: omdat ik het superleuk vindt	wel: omdat we thuis strips mogen lezen en niet op school.
Naam leerling	Sven	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
	Brent	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Fenna	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
	Piet	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
	Sanne	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	Emma	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
	Fleur	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
	Max	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	Tim	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0

	Saar	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Total		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Tabel 10

Kruistabellen vragenparen

		Vraag 2. Wat vind je van lezen op school? Is dat anders geworden nadat je met juf Janke over boeken hebt gepraat?		Total
		nee	ja	
Vraag 1. Wat vind je van lezen op school?	Stom	1	1	2
	niet zo leuk	3	0	3
	Leuk	1	1	2
	Superleuk	1	2	3
Total		6	4	10

Tabel 11

		Vraag 4. Wat vind je van lezen in je vrije tijd? Is dat anders geworden nadat je met juf Janke over boeken hebt gepraat?		Total
		nee	ja	
Vraag 3. Wat vind je van lezen in je vrije tijd?	Stom	2	0	2
	Leuk	4	0	4
	Superleuk	2	2	4
Total		8	2	10

Tabel 12

		Vraag 6. Wat vind je ervan om over boeken te praten met vriendjes/juf/papa/mama? Is dat anders geworden nadat je met juf Janke over boeken hebt gepraat?		Total
		nee	ja	
Vraag 5. Wat vind je ervan om over boeken te praten met vriendjes/juf/papa/mama?	Stom	2	0	2
	niet zo leuk	3	0	3
	Leuk	3	0	3
	Superleuk	0	2	2
Total		8	2	10

Tabel 13

		Vraag 8. Wat vind je ervan om naar een boekenwinkel/bibliotheek te gaan? Is dat anders geworden nadat je met juf Janke over boeken hebt gepraat?		Total
		nee	ja	
Vraag 7. Wat vind je ervan om naar een boekenwinkel/bibliotheek te gaan?	Stom	1	1	2
	niet zo leuk	3	0	3
	Leuk	2	2	4
	Superleuk	4	0	4
Total		10	3	13

Tabel 14

		Vraag 10. Als je een leuk boek gelezen hebt, wil je dan dat een vriendje het boek ook gaat lezen? Is dat anders geworden nadat je met juf Janke over boeken hebt gepraat?		Total
		nee	ja	
Vraag 9. Als je een leuk boek gelezen hebt, wil je dan dat een vriendje het boek ook gaat lezen?	nee, nooit	3	0	3
	Vaak	4	1	5
	ja, altijd	1	0	1
Total		8	1	9

Tabel 15

		Vraag 12. Ben je enthousiast over lezen? Is dat anders geworden nadat je met juf Janke over boeken hebt gepraat?		Total
		nee	ja	
Vraag 11. Ben je enthousiast over lezen?	nee, nooit	1	0	1
	Soms	6	0	6
	ja, altijd	2	1	3
Total		9	1	10

Tabel 16

		Vraag 14. Als je een boek leest, lees je dat boek dan helemaal uit? Is dat anders geworden nadat je met juf Janke over boeken hebt gepraat?		Total
		nee	ja	
Vraag 13. Als je een boek leest, lees je dat boek dan helemaal uit?	nee, nooit	1	0	1
	Soms	5	1	6
	Vaak	2	0	2
	ja, altijd	1	0	1
Total		9	1	10

Tabel 17

		Vraag 16. Heb jij wel eens dat je niet kunt stoppen met lezen? Is dat anders geworden nadat je met juf Janke over boeken hebt gepraat?		Total
		nee	ja	
Vraag 15. Heb jij wel eens dat je niet kunt stoppen met lezen?	Nee	6	0	6
	Ja	3	1	4
Total		9	1	10

Tabel 18

		Vraag 18. Als je van plan bent om te gaan lezen, doe je het dan ook? Is dat anders geworden nadat je met juf Janke over boeken hebt gepraat?		Total
		nee	ja	
Vraag 17. Als je van plan bent om te gaan lezen, doe je het dan ook?	nee, nooit	1	0	1
	Soms	5	0	5
	Vaak	3	0	3
	ja, altijd	0	1	1
Total		9	1	10

Tabel 19

Vraag 19. Zou je kort kunnen vertellen waarom je thuis wel/niet leest?	Frequency
ontbrekende waarneming	1
niet: ik vermaak me overal mee	1
niet:	1
wel: Ik lees soms maar meestal dan ga ik iets anders doen. Maar op school lees ik wel veel vaker dan thuis	1
wel: ik verveel me dan en dan ga ik leesen savons of sochtens of smidachs dan word ik blij met mij moeder of broer of + zus ik vind het gewoon fijn om te lezen!	1
wel: Ik vint het leuk om te lezen	1
wel: ja omdat je dan leukere boeken/strips hebt!	1
wel: Omdat ik altijd wel een leuk boek heb en als ik er op school dan in het boek begin vind ik het zo spannend dat ik het thuis uit wil lezen!	1
wel: omdat ik het superleuk vindt	1
wel: omdat we thuis strips mogen lezen en niet op school.	1
Total	10

Tabel 20

Kruistabellen veranderingsvragen en leerlingen

		Vraag 2. Wat vind je van lezen op school? Is dat anders geworden nadat je met juf Janke over boeken hebt gepraat?		Total
		nee	ja	
Naam leerling	Sven	0	1	1
	Teun	1	0	1
	Kim	1	0	1
	Piet	1	0	1
	Sanne	0	1	1
	Emma	1	0	1
	Fleur	0	1	1
	Max	1	0	1
	Tim	1	0	1
	Saar	0	1	1
Total	6	4	10	

Tabel 21

		Vraag 4. Wat vind je van lezen in je vrije tijd? Is dat anders geworden nadat je met juf Janke over boeken hebt gepraat?		Total
		nee	ja	
Naam leerling	Sven	1	0	1
	Teun	1	0	1
	Kim	1	0	1
	Piet	1	0	1
	Sanne	1	0	1
	Emma	1	0	1
	Fleur	0	1	1
	Max	1	0	1
	Tim	1	0	1
	Saar	0	1	1
Total	8	2	10	

Tabel 22

		Vraag 6. Wat vind je ervan om over boeken te praten met vriendjes/juf/papa/mama? Is dat anders geworden nadat je met juf Janke over boeken hebt gepraat?		Total
		nee	ja	
Naam leerling	Sven	1	0	1
	Teun	1	0	1
	Kim	1	0	1
	Piet	1	0	1
	Sanne	1	0	1
	Emma	1	0	1
	Fleur	0	1	1
	Max	1	0	1
	Tim	1	0	1
	Saar	0	1	1
Total	8	2	10	

Tabel 23

		Vraag 8. Wat vind je ervan om naar een boekenwinkel/bibliotheek te gaan? Is dat anders geworden nadat je met juf Janke over boeken hebt gepraat?		Total
		nee		
Naam leerling	Sven	1		1
	Teun	1		1
	Kim	1		1
	Piet	1		1
	Sanne	1		1
	Emma	1		1
	Fleur	1		1
	Max	1		1
	Tim	1		1
	Saar	1		1
Total	10		10	

Tabel 24

		Vraag 10. Als je een leuk boek gelezen hebt, wil je dan dat een vriendje het boek ook gaat lezen? Is dat anders geworden nadat je met juf Janke over boeken hebt gepraat?		Total
		nee	ja	
Naam leerling	Sven	1	0	1
	Teun	1	0	1
	Kim	1	0	1
	Piet	1	0	1
	Sanne	1	0	1
	Emma	1	0	1
	Fleur	0	1	1
	Max	1	0	1
	Tim	1	0	1
	Saar	1	0	1
Total		9	1	10

Tabel 25

		Vraag 12. Ben je enthousiast over lezen? Is dat anders geworden nadat je met juf Janke over boeken hebt gepraat?		Total
		nee	ja	
Naam leerling	Sven	1	0	1
	Teun	1	0	1
	Kim	1	0	1
	Piet	1	0	1
	Sanne	1	0	1
	Emma	1	0	1
	Fleur	1	0	1
	Max	1	0	1
	Tim	1	0	1
	Saar	0	1	1
Total		9	1	10

Tabel 26

		Vraag 14. Als je een boek leest, lees je dat boek dan helemaal uit? Is dat anders geworden nadat je met juf Janke over boeken hebt gepraat?		Total
		nee	ja	
Naam leerling	Sven	1	0	1
	Teun	1	0	1
	Kim	1	0	1
	Piet	0	1	1
	Sanne	1	0	1
	Emma	1	0	1
	Fleur	1	0	1
	Max	1	0	1
	Tim	1	0	1
	Saar	1	0	1
Total		9	1	10

Tabel 27

		Vraag 16. Heb jij wel eens dat je niet kunt stoppen met lezen? Is dat anders geworden nadat je met juf Janke over boeken hebt gepraat?		Total
		nee	ja	
Naam leerling	Sven	1	0	1
	Teun	1	0	1
	Kim	1	0	1
	Piet	1	0	1
	Sanne	1	0	1
	Emma	1	0	1
	Fleur	1	0	1
	Max	1	0	1
	Tim	1	0	1
	Saar	0	1	1
Total	9	1	10	

Tabel 28

		Vraag 18. Als je van plan bent om te gaan lezen, doe je het dan ook? Is dat anders geworden nadat je met juf Janke over boeken hebt gepraat?		Total
		nee	ja	
Naam leerling	Sven	1	0	1
	Teun	1	0	1
	Kim	1	0	1
	Piet	1	0	1
	Sanne	1	0	1
	Emma	1	0	1
	Fleur	1	0	1
	Max	1	0	1
	Tim	1	0	1
	Saar	0	1	1
Total	9	1	10	

Tabel 29

Bijlage 5. Resultaten vragenlijsten leerkrachten

Kruistabellen vragen en leerlingen

		Vraag 1. Vindt uw leerling lezen nu leuker dan voor het leesgesprek?			Total
		nee, niet echt	Ja, een beetje	9	
Naam leerling	Sven	0	1	0	1
	Teun	0	1	0	1
	Kim	1	0	0	1
	Piet	1	0	0	1
	Sanne	1	0	0	1
	Emma	0	0	1	1
	Fleur	0	1	0	1
	Max	1	0	0	1
	Tim	0	1	0	1
	Saar	0	0	1	1
Total	4	4	2	10	

Tabel 30

		Vraag 2. Toont uw leerling nu meer interesse in lezen dan voor het leesgesprek?			Total
		Nee, niet echt	Ja, een beetje	9	
Naam leerling	Sven	0	1	0	1
	Teun	0	1	0	1
	Kim	1	0	0	1
	Piet	1	0	0	1
	Sanne	1	0	0	1
	Emma	0	0	1	1
	Fleur	0	1	0	1
	Max	0	1	0	1
	Tim	0	1	0	1
	Saar	0	0	1	1
Total	3	5	2	10	

Tabel 31

		Vraag 3. Is uw leerling nu gemotiveerder om te gaan lezen dan voor het leesgesprek?			Total
		Nee, niet echt	Ja, een beetje	9	
Naam leerling	Sven	0	1	0	1
	Teun	0	1	0	1
	Kim	1	0	0	1
	Piet	1	0	0	1
	Sanne	1	0	0	1
	Emma	0	0	1	1
	Fleur	0	1	0	1
	Max	0	1	0	1
	Tim	0	1	0	1
	Saar	0	0	1	1
Total	3	5	2	10	

Tabel 32

		Vraag 4. Is uw leerling nu enthousiaster over lezen dan voor het leesgesprek?			Total

		Nee, niet echt	Ja, een beetje	9	
Naam leerling	Sven	0	1	0	1
	Teun	0	1	0	1
	Kim	1	0	0	1
	Piet	1	0	0	1
	Sanne	1	0	0	1
	Emma	0	0	1	1
	Fleur	0	1	0	1
	Max	0	1	0	1
	Tim	0	1	0	1
	Saar	0	0	1	1
Total		3	5	2	10

Tabel 33

		Vraag 5. Is uw leerling na het leesgesprek meer gaan lezen?			Total
		Nee, niet echt	Ja, een beetje	9	
Naam leerling	Sven	0	1	0	1
	Teun	1	0	0	1
	Kim	1	0	0	1
	Piet	1	0	0	1
	Sanne	1	0	0	1
	Emma	0	0	1	1
	Fleur	1	0	0	1
	Max	1	0	0	1
	Tim	1	0	0	1
	Saar	0	0	1	1
Total		7	1	2	10

Tabel 34

Bijlage 6. Resultaten vragenlijsten ouders

		Vraag 6. Misschien heeft u veranderingen bemerkt in het leesgedrag van uw leerling na het leesgesprek. Kunt u de meest opvallende veranderingen hieronder kort toelichten?								Total
		9	Door met hem te praten motiveert hem op om andere boeken te lezen.	hij kan nu gestructureerd bezig met begrijpend lezen.	Las al graag. Is niet veranderd.	Las al graag. Voelt zich nu verantwoordelijk als hulpbejuf --> ze haalt welke 2 weken nieuwe boeken uit de lytse byb voor de groep.	Leest graag. Was erg geïnteresseerd in het boek: 'de kleine kapitein.' Leest het nu thuis en op school.	Leest nu Dolfje weerwolfje. Vindt hij leuk. Alleen of emt maatje of met vader.	Sanne houdt erg van lezen. Ze dacht dat ze geen B boeken uit de bibliotheek mocht halen.	
Naam leerling	Sven	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	Teun	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	Kim	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	Piet	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	Sanne	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	Emma	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	Fleur	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	Max	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	Tim	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	Saar	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Total		3	1	1	1	1	1	1	1	10

Tabel 35

Kruistabellen vragen en leerlingen

		Vraag 1. Vindt uw kind lezen nu leuker dan voor het leesgesprek?					Total
		nee, helemaal niet	nee, niet echt	ja, een beetje	ja, heel erg	9	
Naam leerling	Sven	0	1	0	0	0	1
	Teun	0	1	0	0	0	1
	Kim	0	0	1	0	0	1
	Piet	0	1	0	0	0	1
	Sanne	0	0	1	0	0	1
	Emma	1	0	0	0	0	1
	Fleur	0	0	0	0	1	1
	Max	0	1	0	0	0	1
	Tim	0	0	0	0	1	1
	Saar	0	0	0	1	0	1
Total	1	4	2	1	2	10	

Tabel 36

		Vraag 2. Toont uw kind nu meer interesse in lezen dan voor het leesgesprek?				Total
		nee, helemaal niet	nee, niet echt	ja, heel erg	9	
Naam leerling	Sven	0	1	0	0	1
	Teun	0	1	0	0	1
	Kim	0	1	0	0	1
	Piet	0	1	0	0	1
	Sanne	0	1	0	0	1
	Emma	1	0	0	0	1
	Fleur	0	0	0	1	1
	Max	0	1	0	0	1
	Tim	0	0	0	1	1
	Saar	0	0	1	0	1
Total	1	6	1	2	10	

Tabel 37

		Vraag 3. Is uw kind nu gemotiveerder om te gaan lezen dan voor het leesgesprek?					Total
		nee, helemaal niet	nee, niet echt	ja, een beetje	ja, heel erg	9	
Naam leerling	Sven	0	1	0	0	0	1
	Teun	0	1	0	0	0	1
	Kim	0	1	0	0	0	1
	Piet	0	0	1	0	0	1
	Sanne	0	1	0	0	0	1
	Emma	1	0	0	0	0	1
	Fleur	0	0	0	0	1	1
	Max	0	1	0	0	0	1
	Tim	0	0	0	0	1	1
	Saar	0	0	0	1	0	1
Total	1	5	1	1	2	10	

Tabel 38

		Vraag 4. Is uw kind nu enthousiaster over lezen dan voor het leesgesprek?					Total
		nee, helemaal niet	nee, niet echt	ja, een beetje	ja, heel erg	9	
Naam leerling	Sven	0	1	0	0	0	1
	Teun	0	1	0	0	0	1
	Kim	0	0	1	0	0	1
	Piet	0	1	0	0	0	1
	Sanne	0	1	0	0	0	1
	Emma	1	0	0	0	0	1
	Fleur	0	0	0	0	1	1
	Max	0	1	0	0	0	1
	Tim	0	0	0	0	1	1
	Saar	0	0	0	1	0	1
Total		1	5	1	1	2	10

Tabel 39

		Vraag 5. Is uw kind na het leesgesprek meer gaan lezen?					Total
		nee, helemaal niet	nee, niet echt	ja, een beetje	ja, heel erg	9	
Naam leerling	Sven	0	1	0	0	0	1
	Teun	0	1	0	0	0	1
	Kim	0	1	0	0	0	1
	Piet	0	0	1	0	0	1
	Sanne	0	1	0	0	0	1
	Emma	1	0	0	0	0	1
	Fleur	0	0	0	0	1	1
	Max	0	1	0	0	0	1
	Tim	0	0	0	0	1	1
	Saar	0	0	0	1	0	1
Total		1	5	1	1	2	10

Tabel 40

		Vraag 6. Misschien heeft u veranderingen bemerkt in het leesgedrag van uw kind na het leesgesprek. Kunt u de meest opvallende hieronder kort toelichten?						Total	
		Kim is hulpbehoef. Dat vind ze erg leuk. Haar leesgedrag wordt hiermee positief beloond. Nadruk op positieve eigenschap (dat vinden wij heel fijn)	geen idee, mijn kind praat daar niet over en "lezen leuk gaan vinden" hangt af van meer factoren dan alleen een oefening in welke vorm dan ook op school	geen toelichting	geen, lezen is een strijd	nee geen verandering en.	nee, helemaal niet		ze vindt lezen altijd al erg leuk. Interesse is al goed aanwezig. Leest nog steeds volop
Naam leerling	Sven	0	0	0	0	1	0	0	1
	Teun	0	0	0	1	0	0	0	1
	Kim	1	0	0	0	0	0	0	1
	Piet	0	0	1	0	0	0	0	1
	Sanne	0	0	0	0	0	0	1	1
	Emma	0	0	0	0	0	1	0	1
	Fleur	0	0	1	0	0	0	0	1
	Max	0	0	1	0	0	0	0	1
	Tim	0	1	0	0	0	0	0	1
	Saar	0	0	1	0	0	0	0	1

Total	1	1	4	1	1	1	1	10
-------	---	---	---	---	---	---	---	----

Tabel 41

Bijlage 7. Analyse transcripten interviews

Legenda analyse:

- Geel** = uitingen betreffende attitudeverandering
- Groen** = uitingen betreffende motivatieverandering
- Blauw** = uitingen betreffende inzichten betreffen
- Roze** = uitingen betreffende veranderingen in gedrag
- Rood** = uitingen betreffende evaluatie van leesgesprek

Transcript interview Sven		
10 december 2013		
Duur: 3:52		
Anouk	Sven	Non-verbale aspecten
1. Zo Sven. Dan ga ik hier zitten.		
2. Zeg, weet jij nog wanneer je dat gesprek met juf Janke had ongeveer?		
	3. Nee	
4. Is het al lang geleden?		
	5. Ja	
6. Ja? Kun je het je nog wel herinneren?		
	7. Ja	
8. En hee ik ben dan wel benieuwd wat je daar dan van vond.		
9. Dat je toen met juf Janke over de boeken ging kletsen		
	10. Ik vond het wel leuk	
11. Ja? Vond je dat wel leuk?		
	12. Ja	
13. Kun je daar wat meer over vertellen?		
	14. Nee niet echt	
15. Nee? Enne wat vond je precies leuk aan zo'n gesprek?		
	16. Weet ik niet	
17. Nee? Vond je het gewoon gezellig?		
18. Kwam je leuke boeken tegen?		
	19. Ja ik kwam wel leuke boeken tegen	
20. Ja? Wat voor boeken?		
	21. Ben ik vergeten	
22. Ben je vergeten		
23. En heb je nog misschien aan papa en mama verteld dat je dat gesprek had gehad?		
	24. nee	
25. Nee? Had je er niet over verteld?		
	26. nee	
27. Hee en ben je anders gaan denken over lezen? Na dat gesprek?		
	28. Nee	
29. Nee? Niet anders? Of ben je misschien andere boeken uit gaan kiezen?		
	30. Ook niet	
31. Ook niet? Oké, nou geeft niks.		
32. Ben je misschien andere dingen anders gaan doen? Ben je meer gaan lezen of minder?		
	33. Nee	

34. Nee? Is gewoon hetzelfde gebleven		
	35. ja	
36. Ja? Oké dat kan hoor		
37. Ik kijk nog heel eventjes naar de vragen die jij vanmorgen hebt ingevuld met ons. Even kijken of dingen opvielen. Je zei je vindt lezen op school stom? Niet zo leuk?		
	38. Ja	
39. Hoe komt dat?		
	40. Weet ik niet. Ik heb niet zin in	
41. Oké.		
42. En thuis lezen, vind je dat wel leuk?		
	43. soms	
44. Ja?		
45. En wanneer vind je dat dan leuk?		
	46. In de avond	
47. Oké dan ga je wel eens lezen		
48. Hee en heb je het idee dat dat anders is geworden? Dat je.. vond je lezen misschien leuker thuis. Vind je het leuker om thuis te lezen na dat gesprek met juf Janke, of vind je het juist minder leuk daarna of is het hetzelfde gebleven?		
	49. Hetzelfde	
50. Ja?		
	51. Ja	
52. Prima. En ook op school? Kies je nu andere boeken uit of ga je vaker lezen?		
	53. Ja	
54. Ja?		
	55. Ja	
56. Vertel 'ns		
	57. Dan hebben we soms andere boeken. Ik lees hetzelfde als altijd. Even lang. En verder niks	
58. Oké. Wat voor boeken vind jij leuk?		
	59. Boeken met plaatjes	
60. Oké. Ja.		
61. Nou, goed hoor. Even kijken of ik nog meer wil vragen.		
62. Uhhhm. Dat gesprek met juf Janke he, zou je dat wel vaker willen doen? Vond je het leuk?		
	63. Ja, ik vond het leuk	
64. Ja?	65. (mompel)	
66. Nou. Nou dankjewel Sven	67. Oké	
68. Ik vond het gezellig	69. Oké	

Transcript interview Saar

10 december 2013

Duur: 07:18

Anouk	Saar	Non-verbale aspecten
1. Nou, leuk hoor! Eeehhm, Nou, weet je weet je waar ik wel benieuwd naar ben? Wat jij er nou van vond om toen met juf Janke te kletsen over boeken. Wat vond je daarvan?		
	2. Oh nou dat vond ik wel leuk	
3. Ja?		
	4. Want we gingen praten over de boeken, welke we leuk vonden en welke niet en waar welke boeken we lastig vonden	
5. Jaa	6. En ja dat was wel leuk om over te praten, want daarna zag ik ook nog een heel leuk boek en die ging ik daarna de dag daarna ook nog bestellen	
7. Ooooh!	8. ... te lezen. En toen zag ik dat ie ook wel heel leuk was.	
9. Wat leuk! Ja. en heb je daar ook nog over verteld? Bijvoorbeeld met aan je papa of mama? Dat je dat had ehh gedaan?		
	10. Ja ik had ook nog met m'n ouders besproken dat het wel heel leuk was enzo en toen zei m'n moeder die was op het idee van nou dan kan je dat boek wel bestellen	
11. Jaa! Nou, wat leuk! Eeeeeehhm. En was er nog eh, zou je vaker zo'n gesprek willen hebben met de juf?	12. Ja	
13. Ja?	14. Ja, op zich wel. Misschien zie ik dan nog wel een leuk boek	
15. Dus je was op nieuwe boeken gekomen eigenlijk daardoor?		
	16. Ja	
	17. En op maniertjes enzo, en hoe ehh over misschien of het handig is zo te lezen enzo, want eerst las ik altijd met een boekenwijzer, alleen ik heb t ook ns een keertje geprobeerd zonder en dat was wel makkelijker anders moest ik steeds weer het boekenwijzertje weer naar onder en dan weer onder en dat is wel irritant maar toen ehh ik geprobeerd om het zonder te doen en dat doe ik nu altijd want dat is eigenlijk gewoon beter	Saar doet met haar handen voor hoe ze met de boekenlegger leest
18. Oké, dus eigenlijk kwam je door het gesprek op andere ideeën?		
	19. Ja	
20. Oké, want had je het toen over de leeswijzer gehad dan?		
	21. Nou, nou, ik, juf Janke die vroeg me zo van nou eh welk boek vond jij leuk? En toen wees ik een meidenboek aan en ja, toen ging ik toen moest ik ehh ja hhhhhh. En ik moest ook zeggen welk boek me niet leuk was en toen had ik een boek een heel dik boek met allemaal kleine lettertjes. Ik lees wel eens een keertje dikke boeken met kleine lettertjes, maar dat doe ik vaak nu eerst was dat jaa vroeger deed ik wat grotere lettertjes.	
22. Dus ben je dan nadat, nadat gesprek met juf Janke moeilijkere boeken gaan lezen?	23. Ja	
24. Echt? oké		
25. Goed hoor	26. Toen ben ik met ... (onverstaanbaar) bezig geweest en ja nu lees ik ook wel wat vaker kleinere letters en dikkere	

	boeken	
27. Wat goed! Ja. En ben je ook nog meer gaan lezen?		
	28. Ja na het gesprek heb ik ook nog dat ik het boek uit die ik toen gezien had op de tafel en toen heb ik de volgende delen ben ik gaan lezen. En toen ben ik thuis en toen was het wel lekker warm toen ben ik in een stoel gaan zitten en toen heb ik die hele dag bijna gelezen, want ik kon bijna niet meer stoppen zo spannend was het.	
29. Nou, jij bent wel dol op lezen he, volgens mij! Ja.	30. Ja	
31. Even kijken hoor. Pak ik eens even jouw vragenlijst erbij die we toestraks hebben ingevuld. Nou volgens mij vind jij lezen hartstikke leuk is wat ik er uit opmaak. Maar je zegt ook wel dat wat dingen anders zijn geworden nadat je met juf Janke had gekletst. Eens even kijken hoor. Want ehhh eerst was wat vind je van lezen op school, dat vond je superleuk. En dan zeg je ja dat was anders geworden na het gesprek met juf Janke.		
	32. Ik had eerst ingevuld super leuk maar eerst vond ik het niet zo heel leuk want ik had hele saaie boeken, maar na het gesprek ben ik meer leukere boeken en ben ik ook echt naar de bibliotheek en ben ik ook echt hele mooie boeken gaan uitkiezen en hele spannende en toen ben ik thuis en op school gaan lezen een paar gaan lezen en	
33. Ohhh wat goed!	34. Als ik klaar was ging ik ook gelijk een boek pakken want ik vond het heel leuk de boeken dus daarna ben ik dat gaan doen.	
35. Dus heeft juf Janke je dan eigenlijk geholpen met welke boeken je uit moet kiezen? Of?	36. Ja ook wel	
37. Toen ging je andere boeken uitkiezen?		
	38. Ja, want eerst had ik hele saaie boeken en nu ga ik echt	
39. Ohh okee. En eeeehh, ja dat zei je ook over lezen in je vrije tijd. Zei je ook superleuk dan zei je ook dat het anders was geworden.		
	40. Ja, want eerst las ik niet in mijn vrije tijd want toen deed ik het alleen op school. Toen was het nog saai toen mocht op school alleen maar stom en toen even later na het gesprek ben ik op school en thuis gaan lezen.	
41. Wat goed! Hartstikke leuk. Even kijken hoor. Enne je zei ook dat je het heel leuk vind om te praten over boeken met je vriendjes of met papa en mama. En je zei ook dat dat anders is geworden.	42. Ja	
	43. Ehhh, ja ehm, nou na het gesprek toen heb ik boeken en dan heb ik altijd met vriendinnen en wil ik ook graag dat andere vriendinnen die lezen want dan kunnen we ook over die boeken praten enzo. En tijdens dat we aan het spelen zijn doen we ook wel eens een keertje een persoon in het boek na. Dat is wel grappig.	
44. Maar deed je dan dat kletsen en zo'n persoon doen deed je dat ook al voordat je met juf Janke had gekletst?		
	45. Nee	
46. Nee? Dus dat is na het gesprek gekomen?		
	47. Nee toen toen zei ik toen wou iemand het ook nog bespreken alleen toen had ik het boek niet gelezen wou ik het ook niet gaan lezen want ik vond ik dacht eerst dat nou wat een saai boek maar ik ben nu na het gesprek heb ik het boek wel gelezen	

	en toen heb ik het wel besproken.	
48. Oooh, nouuu, wat goed! Even kijken of er nog andere dingen opvielen. Nahh eigenlijk vond je t ervoor ook al leuk om naar de boekwinkel te gaan heb je aangegeven		
	49. Ja, ik heb eerst ook nog wel een tijdje toen had ik ehm toen had ik ook wel leuke boeken enzo maar even later toen ben ik gestopt met het lezen want ik vond het niet meer leuk want ik had op het laatst een heel saai boek en toen heb ik nog een boek uitgekozen en die vond ik ook saai en toen ben ik ermee gestopt want ik dacht nou dit is niks meer maar na het gesprek ben ik weer bezig geweest en heb ik weer alle delen als ik dan een boek had ging ik alle delen lezen van het boek. Dus dat vond ik wel heel leuk.	
50. Ja. Nou. Eens even verder bladeren hoor.		
51. Je zei ook van dat dat je soms wel eens hebt dat je niet kan stoppen met lezen		
	52. Hihi neee, dan is het gewoon zo spannend dan kan ik gewoon niet meer stoppen	
53. En had je dat eerder ook wel eens?		
	54. Ja toen had ik dat ook wel eens	
55. Oké. Nou. Volgens mij heb je al een heleboel verteld. Heel goed. Even kijken of ik nog iets gemist heb. Nou volgens mij heb jij echt een hele hoop verteld. Dankjewel daarvoor! Ik vond het leuk		
	56. Graag gedaan, ja ik ook.	
57. Ik ben blij dat je het zo leuk bent gaan vinden om te gaan lezen na dat gesprek. Ja. Super! Ben je nu ook nog in een boek bezig		
	58. Ja in een paardenboek want ik zit zelf ook op paardrijden en ik wil graag meer over paarden weten.	
59. Oja. Nou, leuk hoor. Hee dankjewel Saar. Dan mag je weer terug naar de klas toe.		

Transcript interview Emma

10 december 2013

Duur: 04:53

Regelnr	Selma	Emma	Non-verbale aspecten
1	Hé Emma (00:07)		
2		Ja?	
3	Je hebt nou al zoveel dingen over lezen verteld he?		
4		ja	
5	Je hebt een gesprek gehad en net een vragenlijst eh ingevuld en nu wil ik nog even een paar vraagjes tellen		
6		ja	
7	Wat vond je ervan om met juf Janke over boeken te kletsen		
8	(00:22)	Mwa, niet dat echt heel leuk was, maar je leerde er wel meer van, want de ene boek hadden hele kleine lettertjes en andere heel klei- groot	
9	jaa		
10		Waar ook heel anders leessoorten, de ene was strip en de ander was echt heel verhaal	
11	Ja. Dikke boeken, dunne boeken	(00:38)	
12		ja	
13	Heb je er thuis ook over verteld, over het leesgesprek		
14		ja	
15	Ja?		
16		Maar alleen gezegd van dat er en leesgesprek was, niet echt over verteld wat het was	
17	Nee. Je vond het niet zo heel leuk?		
18		mwaa	
19	Of wel? (fluisterend)		
20	(00:57)	Een beetje	
21	Een beetje ok (fluisterend) En eh, nadat je met juf Janke hebt gekletst, ben je toen ook anders over lezen gaan dénknen?		
22		Wel beetje	
23	Wel een beetje, vertel eens		
24		Naa want eerst vond ik lezen hélemaal niet leuk maar nu nog steeds niet echt heel erg, maar.. ja.. nu vind ik lezen wel wat leuker want nu lees ik thuis ook een strip	
25	Óh! (01:21) je vindt het nu.. je vindt het nu wel wat leuker		
26		ja	
27	Ben je wat meer gaan lezen ook?		
28		ja	
29	Ja? Want je vertelt dat je in je vragenlijst heb ik net gezien, je vindt lezen op school niet zo leuk		

30	(01:35)	nee	
31	Maar lezen vind je thuis wel leuk		
32		ja	
33	Vertel eens		
34		Nou thuis heb je strips en leuke boeken kan je zelf bepalen wanneer je graag wil lezen, want soms heb je er echt geen zin, maar soms ook wel	
35	ja		
36		En op school moet je dan per se lezen	
37	Oohh moet je per se lezen		
38		ja	
39	Zijn het dan ook andere boeken die je dan moet lezen op school?		
40	(01:55)	Ja je mag geen strip of iets anders	
41	Nee. Dat vind jij leuk he? stripboeken		
42		ja	
43	Jaa. En ehm... wat wat wat is dan zo- wat is nou zo leuk aan strips? Vind je strips ook leuker na lezen- na het gesprekje met Janke?		
44	(02:11)	Mwa nee ik vond al wel leuk maar komt omdat strips plaatjes hebben	
45	hmhm		
46		En ja ik vind t gewoon leuker om te lezen, want dat heb je sneller uit en dan een boek dat moet je helemaal uitlezen voordat je het hele verhaal snapt	
47	oohhh		
48		Een strip is één bladzijde	
49	Oohhh. Dus je wil wat sneller lezen eigenlijk		
50		ja	
51	Een boek duurt wat te lang		
52		ja	
53	Strip niet?		
54		nee	Emma schudt haar hoofd
55	Nee? Dus je leest graag stripjes!		
56		ja	
57	Oh dus je weet eigenlijk wel wat je leuk vindt		
58		ja	
59	Vind je nog meer leuk naast stripjes		
60		Mmmmmm sommige boeken, fantasie boeken vind ik wel leuk	
61	Fantasie boeken (vind je wel leuk). En eeh.. dus je zegt nou na het gesprek met juf Janke lees ik toch wel iets meer boekjes	(02:49)	Selma bladert door vragenlijst Emma
62		ja	
63	Dus je bent, het is wel iets anders. Is er nog meer veranderd?		
64		nee	
65	Na het gesprek?		

66		Eigenlijk niet	
67	Nee?		
68		nee	
69	Nee? Je bent ook soms enthousiast over lezen, dat zijn denk ik de stripjes		
70		Ja, soms ook wel een boek maar, niet echt zo vaak	
71	Nee. Wat voor boekjes zijn dat dan?		
72		Nou bijvoorbeeld zijn er nieuwe boekjes en dat zijn dan fantasie boekjes en dat lijkt me dan wel leuk om te lezen	
73	Fantasie boekjes		
74		ja	
75	vertel		
76	(03:32)	Bijvoorbeeld gaat over eh k heb even geen idee, bijvoorbeeld een muis of zo en dat lijkt me wel leuk om grappig om te lezen	
77	Hhh ooh een muis die kan praten?		
78		(lacht) Ja	
79	Is fantasie he?		
80		ja	
81	Ja. Dus jij houdt wel van fantasie		
82		ja	
83	Ja.. Oké! Dus eh, op school eh, mag je stripjes lezen?		
84		nee	
85	En thuis wel?		
86		In de leeshoek wel, maar dat is één op de tien keer dat je in de leeshoek mag	
87	Ja (fluisterend) jammer.		
88		hmhm	
89	Of niet		
90		ja	
91	Zou je vaker in de leeshoek willen lezen?		
92		Ja. Dan mag je alles lezen wat je wil	
93	Dus stripjes ok		
94		Ja!	
95	Oké Nou. Wil je nog iets vertellen over lezen, of over het gesprek		
96		nee	
97	Over lezen, nee?		
98	04:23	nee	
99	Niks meer?		
100		nee	
101	Je wil je weer verstoppen in de mediatheek?		
102		nee	
103	Ok, hé hartstikke bedankt		
104		ja	
105	Nu weet ik denk ik wel álles van jou over lezen		
106		hmhm	
107	Hmhm en dan eh mag je nu weer terug naar de		

	mediatheek		
108		Moet ik ook iemand ophalen?	
109	Nee dat hoeft niet. Hartstikke bedankt		
110		ja	
111	doehoe		
112		Doerii (04:45)	
113			Selma staat op en zet camera uit

Transcript interview Max

10 december 2013

Duur: 04:58

Regelnr	Selma	Max	Non-verbale aspecten
1	Is een andere camera		Max kijkt naar camera(standaard)
2		Is een vet cool standaardje	
3	Ja is móói he? Dan blijftie goed staan. Hé Max?		Selma loopt van camera naar zitplek
4		ja	Max draait zich naar Selma
5	Ik weet eigenlijk al heel veel over jou met lezen. Je hebt natuurlijk een gesprek gehad en we hebben net een vragenlijst gehad, nou wil ik nog eventjes een paar dingetjes van je weten goed? Ja? Ok		00:11 Max steunt met hoofd op zijn hand
6	Hé wat vond je ervan om met juf Janke, hier aan deze tafel over boeken te kletsen		
7		Eh... hangt er vanaf	
8	Hangt er vanaf zeg jij		
9		Van welk boek	
10	Maar over, over alle boeken dat je hier met Juf Janke hebt gekletst wat vond je daarvan?		
11		Leuk 00:43	Max ondersteunt met zijn vuisten zijn hoofd
12	Ja? Vertel		
13		Mmm er zaten ook stripjes bij	
14	hmhm		
15		Die vond ik t leukst	
16	Ja? Stripjes vind je t leukst?		
17		Hmhm (zacht)	Max knikt
18	Vertel eens (fluisterend)	ja	
19		(lange stilte: 00:56 – 01:00) Vooral Donald Duck	
20	Donald Duck is leuk? Waarom- waar- str stripjes vind je leuker dan boeken?		
21		ja	
22	vertel	Maar ik lees ook wel boeken	
23	Je leest ook boeken (fluisterend) Lees je veel boeken?		
24		Hmmm nee	
25	Nee?	01:12	
26		Niet echt veel	
27	Niet zo veel?		
28		nee	
29	Nee Heb je thuis ook over het leesgesprek verteld?		
30		Hmm nee	
31	Nee?		
32		Ja een beetje	
33	Beetje (fluisterend) Dat je een gesprek je had?		
34		ja	
35	Over lezen 01:27		

36		hmhm	
37	Oké! Enne ben je ook mmeer of mminder gaan lezen na het gesprek?		
38		Mmmm nee	
39	Nee?		
40		Zoals ik altijd al deed	
41	Zoals je altijd al deed. Dus je bent niet iets anders gaan doen na het gesprekje		
42		nee	
43	Nee? Gewoon even gekletst en dat was het		
44		nja	
45	Ja (fluisterend) Ok! Hé, en ik las hier, bij jouw vragenlijst, die we net hebben ingevuld. Lezen op school vind je niet zo leuk zeg je		
46		nee	
47	Maar lezen thús, in je vrije tijd		Max knikt 02:02
48		ja	
49	Vind je wel leuk! Vertel eens... Hoe kan dat?		
50		(02:09 – 02:12 stilte) eeh thuis mogen wel strips lezen op school niet	Rienoud lijkt veel uit het raam naar buiten te kijken
51	Nee?		
52		Vind k wel jammer	
53	Ja.. thuis lees je de Donald Duck		
54		Ja, krijg m elke week	
55	Elke week (fluisterend) en op school? Wat lees je op school?		
56		boeken	
57	Boeken. Leuke boeken?		
58		Soms 02:33	
59	Mag je ze zelf kiezen?		
60		ja	
61	ja		
62		Uit de bieb	
63	Dus je mag wel beetje leuke boeken uitkiezen		
64		*knikt*	
65	Gelukkig. En heb je ook wel eens zin om te lezen?		
66		Mmmm ja	
67	Ja? Thuis?		
68		mja	
69	Ja. Op school?		
70		nee	
71	Nee? School niet zo leuk he zeg je? Nee! En als ze nou stripjes hadden op school?		Selma bladert door papieren (vragenlijst ingevuld door Max)
72		Ze hebben wel stripjes op schol	
73	Welke?		
74		Donald Duck, Wally	

75	Waly. Wally leuk?		
76		Ja 03:10	
77	Ja? Ennuhm.. jij hebt vorige week ook nog gesprek gehad met he met juf Janke over boeken		Selma bladert door papieren (vragenlijst ingevuld door Max)
78		ja	
79	Ennuh, wat heb je daar allemaal nog besproken? Want ik zag dat jullie dan wat hadden opgeschreven, wat je leuk vond, wat je lastig vond, weet je dat nog?		
80		Ehhh (stilte) mm nee volgens mij heb ik niet opgeschreven	
81	Heb je niks opgeschreven? Ooooh ok. Je hebt niet dingetjes met Janke er overgehad, met juf Janke		Max lijkt weer door het raam naar buiten te kijken
82		neee	
83	Nee, oké (fluisterend) Even kijken. Stripjes he? Zeg jij. Dat vind je echt heel leuk		Selma bladert door papieren (vragenlijst ingevuld door Max)
84		ja	
85	Ja.. En als je van plan bent om te gaan lezen? Dan doe je dat soms		
86		ja	
87	vertel		
88		(04:04) doet t niet altijd	
89	Niet altijd		
90		Dan wil je weer wat anders doen	
91	Ja Dan denk je nou ik ga nu toch maar niet lezen ik ga.....		
92		ja	
93	iets anders doen. Ja(fluisterend) Ga je toch lievers iets anders doen dan lezen (04:40)		
94		Ja	
95	Ja.. ok. OKÉ! Nou ik weet eigenlijk al heel veel, over jou en over lezen. Is er nog iets wat je wil vertellen?		
96		nee	
97	Nee? Je weet t niet meer? Okée. Nou. Dan denk ik dat ik ook niks meer weet, om je te vragen.		
98		oké	
99	Oké, wil je mij nog wat vragen?		
100		nee	
101	Nee.. nou! Hé Max hartstikke bedankt en dan mag je weer terug naar de klas. Dank je wel!		Max staat op en loopt kamertje uit
102		Doei (04:52)	
103			Selma staat op en zet camera uit

